Redacțiunea Administrațiunea
Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22
Scrisori nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciuri.
Brașovŭ, piața mare Nr. 22
Inserate mai primescŭ în Viena Rudolfŭ Mosse Haasenstein & Vogler (Otto Maas), Henri Schalek, Alois Herndl M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Anton Mezei Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner
Prețulŭ inserțiunilorŭ: o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 bani

GAZETA TRANSILVANIEI

(NUMĔRŬ DE DUMINECĂ 30)

„Gazeta" ese în fiă-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe șése luni 6 fl., Pe trei luni 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 franci, pe șése luni 20 franci, pe trei luni 10 franci.
Se prenumĕră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectori.
Abonamentulŭ pentru Brașovŭ:
la administrațiune, piața mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe șése luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl. pe șése luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 bani.
Atâtŭ abonamentele câtŭ și inserțiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 167.—Anulŭ LIV. Brașovŭ, Duminecă 28 Iulie (9 Augustŭ). 1891.

Brașovŭ, 27 Iulie v.

Sêmțimŭ o adevĕrată bucuriă, de câte-ori junimea nóstră dă câte unŭ semnŭ de viéță, dovedindu-ne că este însuflețită de unŭ spiritŭ curatŭ și sănĕtosŭ românescŭ și că nu este nepăsătóre pentru nĕcazurile poporului, pentru binele, înaintarea și fericirea lui.

Astădĭ avemŭ deosebita plăcere de-a puté împărtăși cetitorilorŭ noștri o faptă nobilă și românéscă a studenților ŭ români din Anvers în Belgia.

Scimŭ, că încă din anulŭ 1886 studenții români dela scólele superióre din Anvers, au o societate a lorŭ propriă. In anul trecutŭ, 1890, revisuindu-se aceste statute, s'a dispusŭ în paragrafulŭ ultimŭ, că de aicĭ înainte sumele ce se vorŭ încassa din cotisațiunile membrilorŭ (doi francĭ de fiecare pe lună) sĕ se trimită la sfĕrșitulŭ fiecăruiu anŭ de activitate comitetului centralŭ alŭ „Associațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului românŭ", ca sĕ se întrebuințeze în folosulŭ scopurilorŭ Associațiunei.

Studenții români din Anvers au dișŭ și au și făcutŭ. Printr'o scrisóre, ce a adresat'o biroulŭ societății lorŭ președintelui Associațiunei și pe care o publicămŭ mai josŭ, i-se face cunoscutŭ, că s'au trimisŭ 181 francĭ, carĭ s'au aflatŭ în cassa societății la 19/31 Iulie, pentru scopurile de cultură ale Associațiunei transilvane.

Fapta în sine e atâtŭ de frumósă, încâtŭ ar fi de ajunsŭ sĕ o amintimŭ numai, căcĭ ea se laudă singură. Dér étă ce cetimŭ în memorata scrisóre a tinerilorŭ români din Anvers:

„Inainte de a încheia, esprimămŭ dorința ferbinte, care de sigurŭ e a tuturorŭ Românilorŭ iubitorĭ de cultura némului lorŭ, de a vedé pe părinții și frații noștri adunațĭ în numĕrŭ câtŭ se póte mai mare sub stégulŭ culturalŭ alŭ Associațiunei și sprijinindu-o pe acésta din tóte puterile lorŭ morale și materiale".

Aceste cuvinte esprimă unŭ idealŭ alŭ tinerimei nóstre spre a căruia realisare țintesce ea. Și cu plăcere mărturisimŭ, că elŭ face onóre sêmțĕmintelorŭ adevĕrate patriotice și naționale ale tinerimei nóstre.

Și pentru ca sĕ nu ne îndoimŭ, că aspirațiunile tinerimei suntŭ întemeiate pe nisce base serióse, biroulŭ societății studenților ŭ din Anvers mai adauge asigurarea, că membrii ei vorŭ fi la timpulŭ sĕu nisce călduroșĭ și sincerĭ sprijinitorĭ ai Associațiunei.

Sĕ fiă siguri studenții românĭ din Anvers, că aceste sentimente și acéstă hotărîre bărbătéscă și românéscă a lorŭ va afla unŭ rĕsunetŭ viu și plinŭ de bucuriă în inimile părinților ŭ și fraților ŭ din patriă și va da nutremêntŭ puternicŭ însuflețirei lorŭ pentru înaintarea și cultura némului românescŭ.

Idealulŭ junimei nóstre, nisuințele și stăruințele ei nobile pe calea propășirei naționale, este idealulŭ și ținta ce-o urmărimŭ cu toții.

Peste câteva dile, în 4/16 Augustŭ, se va ține în Hațegŭ adunarea generală a Associațiunei transilvane.

Acéstă adunare generală va oferi unŭ deosebitŭ interesŭ și prin aceea, că cu ocasiunea ei se va deschide o frumósă espositiune de industriă de casă din ținutulŭ romanticŭ alŭ Hațegului și alŭ Devei.

Nu putemŭ decâtŭ sĕ ne esprimămŭ împreună cu tinerimea nóstră dorința de a vedé dovedindu-se interesarea publicului nostru pentru sublimele scopurĭ ale Associațiunei prin aceea, că vorŭ lua parte câtŭ mai mulțĭ la adunarea ei, și că vorŭ contribui toțĭ din tóte părțile la sprijinirea ei.

Unde amŭ fi fostŭ noi astădĭ, décă de 29 de anĭ, de când esistă Associațiunea nóstră, s'ar fi urmatŭ de toțĭ, bĕtrânĭ și tinerĭ, acea cale plină de însuflețire națională, pe care au pășitŭ acum tinerii noștri studențĭ din Anvers; décă se contribuia din tóte părțile cu micĭ cotisațiunĭ pentru scopurile de cultură ale acestei societățĭ?

Atuncĭ puteamŭ dispune astădĭ de mijlóce multŭ mai bogate și puteamŭ desfășura o activitate multŭ mai întinsă și roditóre în fața marilorŭ trebuințe, ce le are poporulŭ nostru în timpulŭ de fată vitregŭ, când tótă nădejdea este numai în elŭ, în puterea și hărnicia lui propriă.

Dér nicĭ-odată nu este prea târdiu de a face unŭ lucru bunŭ și priinciosŭ și stă în voia fiăcăruia din noi de a contribui cu tóte puterile sale intelectuale și materiale în favórea Associațiunei transilvane.

Conducĕtorii Associațiunei sĕ nu nu uite însĕ nicĭ pe o clipită, că cel dintâiu și celŭ mai prețiosŭ capitalŭ pentru promovarea orĭ cărui scopŭ mărețŭ este și rĕmâne *însuflețirea poporului*, care trebue mereu nutrită și îngrijită; nutrită prin învĕțătură și prin iubire și îngrijită prin *fapte ințelepte și energice*, carĭ făcêndŭ sĕ créscă interesulŭ pentru causă, sĕ-i pótă da avêntulŭ de lipsă.

Fiă ca viitórea adunare generală a Associațiunei transilvane, ce se va ține în valea romantică, unde se ridica odinióră mândra Sarmizegetuză a imperiului dacicŭ, sĕ facă unŭ pasŭ hotărîtorŭ înainte, purtată fiindŭ pe aripele nobilei insuflețirĭ a junimei nóstre!

CRONICA POLITICĂ.

— 27 Iulie (7 Augustŭ.)

După o luptă încordată de dece sĕptĕmânĭ, Kossuthistii au reportatŭ în dietă o învingere strălucită asupra guvernului. Cu ajutorulŭ obstrucțiunei, li-a succesŭ a sili pe ministrulŭ-președinte Szapary, ca sĕ-șĭ retragă proiectulŭ de lege pentru **reforma administrațiunei**, mulțumindu-se numai cu § 1 alŭ proiectului, în care se recunósce numirea funcționarilorŭ, dér numai în principiu. La cererea lui Szapary, se va pune la desbatere și unŭ nou § 2, în care se dispune aducerea unui proiectŭ de lege privitorŭ la organele administrative din comitate și la cerculŭ lorŭ de activitate, la autonomia comitatensă, la organisarea comitatelorŭ administrative și la jurisdicțiunile administrative ale comitatelorŭ. Toțĭ ceialalțĭ 277 de paragrafi ai proiectului de lege presentatŭ de Szapary suntŭ delăturațĭ. Guvernulŭ și-a plecatŭ capulŭ. Kosuthiștii chiue de bucuriă, căcĭ au isbutitŭ a împedeca aducerea legii pentru reforma administrativă.

Dér deși proiectulŭ pentru reforma administrației s'a redusŭ numai la doi paragrafĭ și s'a luatŭ așa dicêndŭ dela ordinea dilei, Szapary încă n'a scăpatŭ din pintenii oposiției, carĭ acum îlŭ stringŭ încă și mai tare ca înainte. Prin aceea, că s'a lăsatŭ învinsŭ din partea Kosuthistilorŭ, auctoritatea lui de ministru-președinte a suferitŭ înfrângere mare. Mulțĭ fruntașĭ din cercurile politice din Pesta suntŭ de părere, că în urma acésta Szapary nicĭ nu se va mai puté ține multŭ la guvernŭ.

Una însĕ este sigurŭ, că d-lŭ Szapary a pierdutŭ și sprijinulŭ partidei moderate opoziționale apponyiste. Elŭ nu

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS."

Fiica colonelului.

De Georges Ohnet.

Când întră în salonŭ cu umerii ei frumoșĭ și decoltațĭ, zîmbindŭ și plină de viéță, unŭ murmurŭ de uimire trecù prin șirulŭ oficerilorŭ, carĭ se grăbiră la serata generalului lorŭ. După ea întră mama mândră, ca și când ar fi voitŭ sĕ dică: „Acésta e fiica mea"; apoi întră cu pasŭ liniștitŭ și modestŭ tatălŭ ei colonelulŭ regimentului 123.

Abia se aședase ea, și îndată începură oficerii cei mai distinșĭ ai garnisónei din Versailles sĕ-șĭ îndrepte atacurile lorŭ asupra acestui lucefărŭ alŭ balului. In splendórea aurită a policandrelorŭ, la sunetulŭ musicei lingușitóre saltă ea ușorŭ condusă de brațulŭ tinerilorŭ domnĭ. Pentru acestia dorințele ei erau poruncĭ, caprițiile ei lege. Fiica colonelului! Câtŭ de greu cumpănia în vremea avansamentului o laudă ușorŭ aruncată a fetei. „Ah, sublocotenentulŭ cutare și cutare, ce oficerŭ plăcutŭ și ce dansatorŭ bunŭ!" Câtŭ de multŭ putéu sĕ influințeze astfelŭ de cuvinte întrégă cariera. Ea le lăsà sĕ cadă cu unŭ tonŭ óre cum cochetŭ, poruncitorŭ ca la manevră.

Așa ajunsese a fi de 22 anĭ. Ea ducea dile albe și străbătea cu familia ei în modŭ aprópe nomadŭ întréga Franciă sub stindardulŭ fâlfăitorŭ și în sunetulŭ trâmbițelorŭ diferitelorŭ garnisóne. Mama ei deveni nerăbdătóre, fiindŭ-că voia sĕ o védă măritată. Dér între fată și între pețitorĭ se ridicà o stavilă înfricoșată, pe care erau scrise cuvintele fatale „fără zestre." Oficerii o împresurau, jucau, dér nicĭ unulŭ nu părea, că se gândesce ca sĕ se însóre.

Da, a face curte fiicei colonelului, pentru ca sĕ capete o bună calificațiune, acésta era altceva! Dér sĕ o ia în căsĕtoriă brr! Nimenea nu voia sĕ încerce, nicĭ unulŭ dintre aceia, carĭ se puteau bucura de o bună primire, căcĭ de câteva lunĭ, avea ea, nemulțămitórea unŭ amoresatŭ fricosŭ pe lângă ea, despre care ea rîdea cu plăcere.

Era unŭ flăcău înaltŭ cu barbă roșiă și cu ochĭ vinețĭ, lotaringianŭ de nascere și absolventŭ alŭ școlei Saint-Maixent. In etate de 18 anĭ, a fostŭ voluntarŭ, a fostŭ rănitŭ în lupta dela Calmiers și purta medalia pentru vitejiă. Dér ne fiindŭ absolventŭ alŭ școlei din Saint-Cyr, se uitau peste umerĭ la dênsulŭ. Era curagiosŭ pe câmpulŭ de manevră. Sfiiciosŭ în salóne. Abia putea juca și numai frica ca sĕ nu pară nepoliticosŭ îlŭ îndupleca sĕ céră fata o singură dată la dansŭ. Deórece era la dansŭ fórte stangaciu, mai bine ar fi voitŭ sĕ ia cu asaltŭ o bateriă dușmană, decâtŭ sĕ mai danseze încă odată. Óre întregĭ privia elŭ din firida ferestrei pe aceea, pe care o adora. O urmărea cu ochii sĕi strălucitorĭ prin mulțimea ce dansa și se desfăta privindŭ umerii ei decoltațĭ. Câte-odată îndrăsnea sĕ mérgă până lângă mama ei și-'i făcea curte. Acesta era însĕ unulŭ dintre pașii sĕi cei mai îndrăsnețĭ.

Individiosŭ privea elŭ la camaradii sĕi cum încunjurau pe frumósa fată și cu tristețe îșĭ dicea: „Intr'o di se va dice, că ea s'a logoditŭ cu unulŭ dintre domnii aceștia, și atuncĭ totulŭ va fi perdutŭ." La cugetulŭ acesta îlŭ cuprindea adeseorĭ desperarea, până când érășĭ mintea învingea. Nu era nebuniă, sĕ gândéscă la fata acésta rĕsfățată, deodată numai la plăcerĭ? De sigurŭ, că într'o di va deveni soția unui fiu bogatŭ, nu a unui sĕrmanŭ oficerŭ.

Dér în contra voinței sale gândurile lui sburau totdéuna la ea. O vedea zîmbindŭ în visŭ plutindŭ în tactulŭ valsului și i-se părea, ca și când îlŭ strigă cu cochetăriă, așa încâtŭ elŭ gândea: „Cine scie? Póte totușĭ mĕ ia?" Atuncĭ îi bătea inima și elŭ pe aci era sĕ-i stea rĕsuflarea. Intr'o diminéță îșĭ gândi elŭ, că așa nu mai póte merge și se duse la maiorulŭ, care totŭ-déuna era fórte prevenitorŭ cu elŭ și-lŭ rugà sĕ întrebe pe colonelulŭ, cum ar primi propunerea sa.

Diua întrégă privi elŭ atuncĭ la joculŭ crapilorŭ în „laculŭ elvețianŭ" și se căia deja de pasulŭ făcutŭ, deórece viitorulŭ i-se înfățișa cu colorile cele mai negre.

Când spre séră trecù prin curtea casarmei îlŭ luà maiorulŭ la o parte și-i dise:

„Am vorbitŭ cu colonelulŭ.... a fostŭ fórte prietinosŭ. Mĭ-a rĕspunsŭ următórele: „Protegiatulŭ D-tale n'are nicĭ unŭ banŭ, fiica mea n'are nicĭ o zestre, și acésta ar fi, sĕ căsĕtorescĭ la olaltă fómea cu setea..." Elŭ are dreptate. Nu te mai gândi la domnișóra. Décă-țĭ face acéstă durere, caută mângăiere cetindŭ cărțĭ!"

Sublocotenentulŭ mulțămi, dér nu încercà de a se mângăia, ci se anunțà pentru Tonking și se îmbarcà în una din dilele următóre în Brest. Pe când străbătea cu inima amărîtă valurile mar

numai că nu se va mai bucura în viitorŭ de acestŭ sprijinŭ, ci va avé sĕ întimpine din partea Apponyistilorŭ încă o oposiţiă vehementă. Apponyi, şefulŭ partidei moderate, scimŭ, că împreună cu partida guvernului a luptatŭ pentru reforma administraţiei mai multŭ chiar decâtŭ Szapary. Multŭ opăritŭ a trebuitŭ sĕ se simtă aşaderă, când a vĕḑutŭ, că Szapary părăsesce câmpulŭ de luptă. Kosuthiştii se 'nţelege, că ne mai avêndŭ cu cine sĕ lupte, s'au retrasŭ şi ei de pe câmpulŭ de luptă şi astfeliu Apponyistii au rĕmasŭ josŭ între douĕ scaune. Pentru batjocura acésta vré Apponyi acum sĕ-şĭ rĕsbune şi, după cum s'a véḑutŭ dintr'o vorbire, ce-o rostì în dietă în şedinţa dela 6 Augustŭ, încă din acea ḑi a hotărîtŭ sĕ lupte alăturĭ cu Kossuthistii, pe faţă şi în modulŭ celŭ mai hotărîtŭ, în contra lui Szapary.

Mai curiosŭ ca tóte este, că acum guvernamentalii 'au începutŭ sĕ arunce asupra Apponyiştilorŭ vina pentru căderea lorŭ, ḑicêndŭ, că Apponyiştii numai i-au încurcatŭ, deórece bine că ei au luptatŭ pentru reforma administraţiei din tóte puterile, dér n'au luptatŭ în acelaşĭ timpŭ şi în contra Kossuthiştilorŭ, ci faţă cu aceştia au statŭ totdéuna în passivitate şi de aceea nu i-au pututŭ învinge.

C'unŭ cuvêntŭ Apponyiştii s'au alesŭ c'unŭ blamagiu mare, guvernamentalilorŭ li-a rĕmasŭ ruşinea cea dintâi, ér Kossuthiştilorŭ li-s'a venitŭ — cum se ḑice — bucuria nebunului; căcĭ nu trebue sĕ uitămŭ, că învingerea Kossuthistilorŭ a datŭ totodată o lovitură gravă nu numai Cabinetului Szapary, ci şi parlamentarismului şi constituţionalismului unguresců. Pe ţéra au costat'o multŭ jucăria acésta, căcĭ pentru unŭ lucru de nimicŭ a susţiné 412 deputaţĭ timpŭ de 2 lunĭ de ḑile cu diurne de câte 5 fl. la ḑi, — asta pentru poporaţiunea chinuită cu totŭ felulŭ de dărĭ, nu-i lucru puţinŭ.

— In 5 Augustŭ comisiunea de imunitate a începutŭ desbaterile asupra cunoscutei afacerĭ **Ugron-Uzelac.** Douĕ ḑile comisiunea s'a ocupatŭ numai cu constatarea faptelorŭ, pe a cărora basă va avé sĕ se pronunţe. Desbaterile sĕ continuă. Scimŭ, că resultatulŭ are sĕ fiă hotărîtorŭ pentru ministrulŭ de honveḑĭ br. Fejervary, ba elŭ póte sĕ fiă hotărîtorŭ şi pentru întregulŭ — cabinetŭ **Szapary.**

— Pressa europénă încă n'a încetatŭ de-a se ocupa cu comentarea visitei **escadrei francese în Rusia.** „Figaro“ din Parisŭ publică în privinţa acésta o scrisóre, ce o adresă principele *Bismarck* către unŭ amicŭ alŭ sĕu din Rusia, care timpŭ de 30 de anĭ a statŭ în relaţii de prieteniă şi care multŭ timpŭ a fostŭ la Petersburgŭ şefulŭ partidei germanofile. Fostulŭ cancelarŭ, Bismarck, ḑice în acéstă epistolă a sa, că visita escadrei francese la Kronstadt nu s'ar fi întêmplatŭ, décă elŭ ar fi rĕmasŭ până astăḑĭ cancelarŭ alŭ imperiului germanŭ. De când esistă tripla alianţă, elŭ totdéuna a sciutŭ sĕ se păzéscă de-a atrage asupră'şĭ inimiciţia Rusiei. In timpulŭ din urmă însĕ, de când adecă nu mai este elŭ cancelarŭ, diplomaţia germană a făcutŭ trei greşelĭ marĭ. Cu ocasiunea esposiţiei de arte din Berlinŭ a greşitŭ diplomaţia germană prin aceea, că s'a apucatŭ sĕ curteze pe Francia şi prin asta Germania a începutŭ sĕ devină suspectă înaintea Rusiei, care se temea, că Germania are de gândŭ sĕ curme influinţa Rusiei la Parisŭ. Ca a doua greşélă numĕră Bismarck publicarea înoirei triplei alianţe, ér în fine a treia greşélă o află în visita împĕratului germanŭ în Anglia. Acestei visite, ḑice Bismarck, suntŭ a se atribui manifestaţiile dela Kronstadt.

— In **Turcia** ia din ḑi în ḑi mai mari dimensiunĭ spiritulŭ de *amĭciţia faţă cu Francia*, ceea ce este a se datori în mare parte ataşatului militarŭ francesŭ, Berger, care împreună cu colegii lui ruşĭ lucréză din tóte puterile în direcţiunea asta. Scirea acésta o aduce o telegramă, pe care o primesce „Köln. Ztg.“ din cercurĭ bine informate din Petersburg. In telegramă se ḑice tot-odată, că în urma acestorŭ tendinţe de amiciţiă turco-francesă, bărbaţii de statŭ ai Rusiei suntŭ forte mulţumiţĭ cu atitudinea actuală a Turciei.

SCIRILE ḐILEI.

— 27 Iulie (8 Augustŭ.)

Străiţĭ periculóse din causa colorei. In timpulŭ din urmă s'au ivitŭ dese casurĭ de înveninărĭ de sânge, pricinuite de nisce străiţĭ *colorate.* Astfelŭ nu de multŭ s'a bolnăvitŭ la Berlin o femeiă, care de câte-va ḑile umblase cu o straiţă noua roşiă. Colórea roşiă a straiţei venise în atingere cu o mică rană, ce o avea femeia la trupŭ. In urma acésta sângele ei se înveninase şi acum va trebui sĕ 'i se taie unŭ piciorŭ; la casŭ contrarŭ va trebui sĕ móră.

***

Nenorocire în timpulŭ esercițiului. Din Raabŭ se scrie: „In decursulŭ inspecţiunei mai multorŭ regimente de husarĭ de archiducele Francisc Ferdinand d'Eeste, s'a întêmplatŭ o nenorocire. La unŭ escadronŭ de husarĭ a căḑutŭ unŭ calŭ şi peste elŭ au mai căḑutŭ î·că şése husarĭ. Cu ocasiunea acésta se împlântă sabia scósă a unui recrutŭ în faţa husarului Bolek şi lŭ străpunse cu totulŭ. Nefericitulŭ, care-şĭ mai frânsese încă şi mânile şi picióre, fù dusŭ într'unŭ spitalŭ, unde a doua ḑi şi murì.

***

Congresulŭ orientaliştilorŭ, ce se va ţiné în 2 şi 10 Septemvre, va fi forte interesantŭ. Până acum se anunţară 107 prelegerĭ din partea învĕţătorilorŭ din mai tóte ţĕrile civilisate. Profesorulŭ Meltzl din Pesta va vorbi despre limba Ţiganilorŭ din Transilvania.

***

Invĕţătorŭ „bravŭ“. In cele din urmă au găsitŭ şi şoveniştii ungurĭ unŭ învĕţătorŭ „bravu“. Acesta este renegatulŭ învĕţătorŭ Deutsch dela şcóla poporală din Hahot (com. Zala) despre care spunŭ, că *în timpŭ de doi anĭ* pe cei mai mulţĭ copii germânĭ dela şcóla sa i-a *maghiarisatŭ „pe deplinŭ“.* Trebue că séu învĕţătorulŭ Deutsch este unŭ nesdrăvanŭ, séu că şoveniştii au nebunitŭ cutotulŭ, căcĭ altmintrelea n'ar puté crede în astfelŭ de năsdrăvănii. Posibilŭ, că învĕţătorulŭ Deutsch este unŭ renegatŭ ticălosŭ, căci altmintrelea foile unguresci nu l'ar numi „bravŭ“. De-o asemenea „bravură“ însĕ pe némulŭ nostru sĕ lŭ feréscă D-ḑeu!

***

Lacrime de crocodilŭ. Fóia „patriotică“ „Szilagy“ din Zelau varsă lacrime de crocodilŭ din causă că se „prăpădescŭ“ Ungurii vĕḑêndŭ cu ochii. Mai vêrtosŭ şĭ-a pusŭ ochii codiţa „patriotică“ pe comuna românéscă B e n e f a l ĕ u, ḑicêndŭ că acéstă comună a fostŭ odată locuită de Maghiarĭ, dér pe Maghiarii aceia póte i-au mâncatŭ vîrcolacii. căcĭ astăḑĭ prin Benefalĕu nu mai poţĭ găsi urmă de pintenĭ, ci întrégă comuna e locuită de Românĭ. Pe Românii aceştia ar vré acum maghiarisătorii sĕ-i prefacă ca prin minune în Ungurĭ; societatea de maghiarisare Wesselenyiană a deschisŭ în acéstă comună unŭ asilŭ pentru copii şi acum ar vré sĕ facă şi o şcólă unguréscă, dér pămêntulŭ, care ar fi potrivitŭ pentru şcólă, se află în proprietatea bisericei românescĭ şi epitropii acestei bisericĭ nu vréu sĕ vêndă maghiarisatorilorŭ pămêntulŭ de lipsă. De-aci provine turbarea fóiei unguresci. Póte însĕ sĕ turbe câtŭ îi place, căcĭ din Românĭ nu vorŭ vedé ei Ungurĭ până-i lumea.

***

Transferare. Ministrulŭ ungurescŭ de justiţiă a transferatŭ pe vice-notarulŭ Michailŭ *Russu* dela judecătoria cercuală din Braşovŭ, la tribunalulŭ din locŭ.

***

Teatrulŭ Liliputanilorŭ, continuă cu representaţiunile în grădina hotelului centralŭ Nr. 1., cu unŭ programŭ forte variatŭ. Publiculŭ cercetéză forte bine aceste representaţiunĭ. Erĭ s'a jucatŭ piesa „Robert şi Bertram“. Mâne, Dumineca, se vorŭ da douĕ representaţiunĭ, una la 5 óre după amédĭ, ér cealaltă la $8^1/_2$ óre. Atragemŭ atenţiunea publicului asupra acestei interesante trupe teatrale de Liliputanĭ.

***

Fonografŭ de Edison. Aflămŭ, că a a sositŭ aicĭ în Braşovŭ d-lŭ Paluşovsky, care posede unŭ fonografŭ de Edisonŭ, sistemŭ nou multŭ perfecţionatŭ. Se va puté vedé şi asculta numai douĕ ḑile, Lunĭ şi Marţĭ, înainte de amédĭ dela 9—12 şi după amédĭ dela 3—8 óre, la „Hotelŭ Centralŭ Nr. 1.“

***

Circulŭ Sidoli va da mâne Dumineca ultima representaţiune, la care se va produce întregŭ personalulŭ, esecutândŭ diferite figurĭ gimnastice, dresură de cai, ursulŭ „Petz“ ca călăreţŭ, elefantulŭ „Blondin“ ş. a.

O nouă campaniă de maghiarisare.

Din incidentulŭ afacerei teatrului germanŭ, „patrioţii“ din Budapesta veniră la admirabila ideiă, de-a înfiinţa unŭ Kulturegylet cu menirea specială, de-a maghiarisa tótă suflarea din Budapesta şi de a face din acéstă capitală unŭ oraşŭ naţionalŭ maghiarŭ cum n'a mai fostŭ şi n'a mai fi.

Spre scopulŭ acesta s'au pusŭ în circulaţiune printre cetăţenii din Budapesta liste de subscripţiunĭ, s'a datŭ alarmă prin ḑiare, totŭ muritorulŭ din viţa lui Arpad este provocatŭ a se înrola sub stindardulŭ maghiarisărei, ér *Comisiunea pregătitóre* pentru înfiinţarea nouei societăţĭ de maghiarisare publică la adresa cetăţenilorŭ din capitala Ungariei următorulŭ apelŭ cu data de 4 Iulie 1891:

„Concetăţenĭ! Capitala Ungariei nu este destulŭ de maghiară. Ea progreséză admirabilŭ, dér spiritulŭ ei naţionalŭ nu merge mână'n mână cu acestŭ progresŭ. Budapesta este inima ţĕrei, dér în acéstă inimă pulséză şi sentimente străine. Evenimentele din ḑilele din urmă au lămuritŭ situaţiunea într'unŭ modŭ surprinḑĕtorŭ.

E timpulŭ, ca sĕ păşimŭ la fapte. Sĕ ne unimŭ pentru apĕrarea limbei patriei! Sĕ dămŭ mâna, că vomŭ face Budapesta *cu totulŭ maghiară!* Numai astfeliu şi numai atuncĭ vomŭ puté serba cu demnitate milenarulŭ cucerirei patriei, décă *fie-care fiiu alŭ acestei ţerĭ va fi Maghiarŭ şĭ în privinţa limbei sale*; deórece numai unitatea limbei forméză comunitatea cugetărei şi a nisuinţelorŭ.

Acéstă problemă patriotică numai noi înşi-ne o putemŭ resolva. Sĕ punemŭ în miscare însa-şĭ societatea! Sĕ influinţămŭ nemijlocitŭ asupra concetăţenilorŭ nostri, asupra vieţei de tóte ḑilele,

---

ale mărei, fata dansa veselă în sala splendidŭ iluminată.

***

Doi anĭ trecură. Generalulŭ dă încă serate, dér plăcută fată, care a întorsŭ minţile la atâţĭ oficerĭ, lipsesce, căcĭ colonelulŭ, tatălŭ ei, muri fără de veste într'o ḑi. După ḑilele strălucite şi vesele urmară acum ḑile triste. Oficerii cei mulţĭ, carĭ încunjurase-ră pe frumósa fată, se retraseră, fiindcă şi noulŭ colonelŭ avea o soţiă şi o fiică, faţă de carĭ trebuiau sĕ-şĭ arate galanteriile lorŭ. O salutau cu negligenţă pe stradă şi apoi nepăsătorŭ treceau mai departe; pentru asemenea purtare aveau vĕduva şi orfana numai un zimbetŭ amarŭ. Ele mergeau în parcŭ, pentru ca sĕ se bucure de aerulŭ călduţŭ de tómnă şi de sórele, care auria şi mai tare frunḑele cele galbine. Se aşeḑară josŭ cu hainele lorŭ de doliu şi ascultau sunetele musicei militare, aşa încâtŭ li-se părea, ca şi când încă suntŭ totŭ atâtŭ de fericiţĭ ca şi mai înainte. Li-se părea chiar că audŭ îndărătulŭ lorŭ vocea colonelului, care ḑicea: „Bună ḑiua, dómnelorŭ, astăḑĭ dau concertŭ cei dela alŭ 124-lea, dér musica nóstră e mai bună.“

Durere, că acestea erau numai vocile copiilorŭ, ce se jucau pe érbă. Mama căuta sĕ-şĭ ascundă în dosulŭ ḑiarului lacrimile ei. pe când fata se uita în ascunsŭ la foştii ei dansatorĭ, carĭ nu voiau sĕ o mai cunóscă. Ea intra acum în anulŭ alŭ 25 alŭ etăţii sale şi frumseţea ei atinsă de tristeţe devenise şi mai bătătóre la ochĭ, aşa încâtŭ o puteai asĕmêna cu o flóre, pe care o plóiă mare au înprospătat'o şi au curăţit'o. Voia ei bună dispăruse şi ea deveni seriósă şi modestă şi se părea, că se căesce de trecutulŭ ei veselŭ.

Intr'o ḑi în timpulŭ unui concertŭ de promenadă o surprinse cu deosebire unulŭ dintre oficerii, ce treceau pe dinaintea ei glumindŭ şi zimbindŭ, pe care îlŭ vĕḑuse adese-orĭ la balurile generalului stândŭ retrasŭ la o feréstră.

— Mamă... mamă... uite... sublocotentulŭ... ḑise ea încetŭ.

Şi elŭ o observase, căcĭ se făcù palidŭ, se despărţi de camaraḑii sĕi şi se apropià de fată. Mama îndoi repede ḑiarele şi cu unŭ zimbetŭ amabilŭ îi oferi oficerului unŭ scaunŭ.

— Cum, D-ta escĭ . . . O, de multŭ nu te-am vĕḑutŭ, d-le sub-locotenentŭ, suntemŭ fericite că te revedemŭ. . . dér pardonŭ, te-am numitŭ, sub-locotenentŭ şi observŭ pe braţulŭ D-tale trei tresele.

Acum elŭ se înroşi şi povesti, că elŭ în timpŭ de 6 lunĭ într'o espediţiune de rĕsboiu, după lupta dela Nam-Dim a fostŭ numitŭ căpitanŭ, fiindcă erau multe locurĭ vacante. După aceia fù împresuratŭ dimpreună cu comandantulŭ sĕu Dominé în Tuyen-Kuan. O împresurare înfricoşată de 5 sĕptămânĭ, în care armata chineză trimetea în focŭ totŭ trupe nouĕ... Când lipsa era la culme, elŭ la o nouĕ încercare de a rĕsbi afară din fortăréţă fù rănitŭ... deodată se auḑi sunetulŭ de trâmbiţe francese, despresurarea se apropia. O fericită óră! Elŭ vĕḑù pe duşmanulŭ fugindŭ, tricolorurile fâlfâindŭ, apoi leşinà. Starea sa era atâtŭ de seriósă, aşa încâtŭ după ce fù decoratŭ cu medalia de rĕsboiu, î-lŭ trimiseră în Francia. In decursulŭ călătoriei sĕ însănătoşà atâtŭ de bine, încâtŭ la sosirea sa în Francia fù pusŭ pe listă viitorilorŭ maiorĭ.

Ambele femei tăceau. Mama vedea, că elŭ a întrecutŭ pe camaraḑii sĕi cu 10 anĭ, şi fata îlŭ găsi omŭ frumosŭ cu faţa lui palidă. Ar fi pututŭ cineva sĕ despreţuéscă pe unŭ soldatŭ atâtŭ de vitézŭ, care cu sângele sĕu şi-a câşcigatŭ fiă-care gradŭ?

Şi elŭ o privea. Acésta era vesela şi capriţiósa fiică de colonelŭ? Devenise o altă fiinţă, pe care tristeţa o făcea de o sută de orĭ mai plăcută. Odinióră ea îi ameţise capulŭ, astăḑĭ însĕ î-lŭ fărmecà. Astfelŭ şi-o representase în ţéră depărtată: încă totŭ frumósă şi de o sută de orĭ mai bună.

Ochii lorŭ se întêlniră, şi ea observa în ochii lui atâta adoraţiune, încâtŭ trebuì sĕ-şĭ întórcă privirea. Deórece séra se apropia ambele femei se ridicară ér oficerulŭ le petrecù până la uşă.

In ḑiua următóre se întâlni cu ele érăşĭ la unŭ concertŭ.

Se aşeḑà lângă fată, şi pe când mama îşĭ cetea ḑiarele, ei conversau. Tómna înaintase totŭ mai tare în natură şi se făcù frigŭ; mergeau la preumblare în aleele părăsite ale parcului, prin carĭ tinerii mergeau cu pasŭ încetŭ, propriu celorŭ amoresaţi.

Aşa se apropià luna lui Decembre şi relaţiunile deveniră totŭ mai intime. Dér din când în când îlŭ cuprindea pe căpitanulŭ o nelinisce nervósă şi într'o astfelŭ de stare, strânse într'o ḑi braţulŭ fetei la peptulŭ sĕu şi cu ochii strălucitorĭ părea, că vrea sĕ ḑică: „Te iubescŭ“, totuşĭ tăcù şi deveni tristŭ. Cu câtŭ se apropia mai tare ḑiua de anulŭ nou, cu atâtŭ devenea mai neliniştitŭ; mergea desŭ la Parisŭ şi nu se mai interesa atâtŭ de tare de ele. Sĕ se fi înşelatŭ ele óre? Ce se întêmplase?

n locurĭ publice şi în sanctuarulŭ familiei. *Cine e Maghiarŭ: sĕ maghiariseze!* Sĕ fimŭ apostolĭ neobosiţĭ pe tóte terenele şi la tóte ocasiunile. Fiă-care în cerculŭ în care trăesce. Insufleţirea nóstră sĕ se manifeste în fapte! Cu vorbe sunătóre, cu cuvinte deşerte nicĭ-odată nu vomŭ ajunge la scopŭ. Avemŭ lipsă de o rêvnă activă. Trebue s'o sfîrsimŭ cu indiferentismulŭ generalŭ. Adevĕrata iubire de patriă nu e domólă şi nu sufere a se trece nĭmicŭ cu vederea.

Cea mai mare pedecă pentru maghiarisarea Budapestei este *pressa germanŭ* din locŭ, care în cea mai mare parte n'are destulŭ sentimentŭ nicĭ faţă cu limba, nicĭ faţă cu nisuinţele nóstre ba ea este cultivătórea şi propagatórea perpetuă a spiritului străinŭ. Sĕ ne silimŭ a stîrpi presa germană din locŭ. Sĕ nu abonămŭ foi germane. Sĕ nu publicămŭ anunţurĭ în foi germane. Sĕ lucrămŭ cu trupŭ cu sufletŭ într'acolo, ca în locurĭ publice sĕ nu se pótă căpĕta foi germane şi interne. *Numai dela astfeliu de prăvălii sĕ cumpărămŭ şi numai la industriaşi de aceia sĕ ne comandămŭ cele de lipsă, a cărora firmă, serviciu, corespendenţă şi socótă este maghiară. La locurĭ de petrecere germane sĕ nu umblămŭ. Pretutindenea sĕ vorbimŭ ungceresce* şi sĕ ne silimŭ, ca fie-care concetăţênŭ alŭ nostru sĕ facă asemenea. Sĕ esterminămŭ obiceiulŭ acela rĕu, al multora, carĭ sciu unguresce, dér carĭ din comoditate totuşĭ preferŭ sĕ vorbéscă nemţesce.

Pentru ajungerea acestorŭ scopurĭ se înfiinţéză o „Reuniune Maghiară" („*Magyar Egylet*".) *Deocamdată* ea se înfiinţéză numai în capitală. Membru póte fi orĭ ce Maghiarŭ cu viaţa nepătată. Taxa anuală de membru e 1 fl. Amĕnuntele se discută şi se vorŭ stabilì în adunarea generelă constituantă, ce se va conchema câtŭ mai curêndŭ.

Unŭ faptŭ nobilŭ alŭ junimei.

Eată scrisórea studenţilorŭ români din Anvers, de care facemŭ amintire în articululŭ de fondŭ. Ea este adresată d-lui *Georgiu Bariţiu*, preşedintele Asociaţiunei transilvane:

Ilustre D-le Preşedinte!

Societatea studenţilorŭ românĭ din acestŭ oraşŭ, într'una din şedinţele din Novembre a. t. a hotărâtŭ în unanimitate şi cu entusiasmŭ generalŭ, ca banii ce vorŭ incurge din cotisaţiunile membrilorŭ ei, să-i trimită la finele fiecărui anŭ de activitate onor. comitetŭ alŭ „Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului românŭ", pentru ca acela sĕ-i întrebuinţeze spre scopurile Asociaţiunei.

Conformŭ acestei hotărârĭ a Societăţii nóstre, Vĕ trimitemŭ adĭ prin mandatŭ postalŭ suma de *francĭ 181* (una sută optdecĭ şi unulŭ), aflaţĭ în cassa Societăţii în ḑiua de 19/31 Julie finele anului acestuia de activitate.

Inainte de a încheia, esprimămŭ dorinţa ferbinte, care de sigurŭ e a tututorŭ Românilorŭ iubitorĭ de cultura némului lorŭ, de a vedé pe părinţii şi fraţii nostri adunaţĭ în numĕrŭ câtŭ se póte mai mare sub stégulŭ culturalŭ alŭ Asociaţiunei şi sprijinind'o pe acésta din tóte puterile lorŭ morale şi materiale.

Asigurându-Vĕ că cei ce formămŭ acéstă Societate vomŭ fi la vreme totŭ atâţĭ călduroşĭ şi sincerĭ spriginitorĭ ai Asociaţiunei, Vĕ rugămŭ, Ilustre D-le Preşedinte, sĕ primiţĭ espresiunea stimei nóstre curate.

Ai D-V. prea plecaţĭ servitorĭ

Anvers 22 Julie v. 1891.

In numele Societăţii:

Preşedintele: **George Moroianu.** Secretarŭ II.: **Vasile Capşa.**

O propunere

Asociaţiunei Transilvane
pentru cultura şi literatura poporalui românŭ.

Multe cuvinte şi forme latinescĭ suntŭ păstrate în poporŭ, de carĭ noi cărturarii n'avemŭ nicĭ o ideiă.

Aşa de pildă, cine ar crede, că poporulŭ din ţinutulŭ Năsĕudului mai păstréză pe latinesculŭ *mos, ris*, în espresiunea: „*Lasă-lŭ in pace, căcĭ aşa-i este mórea*" (adecă obiceiulŭ nĕravulŭ?)

Aci nominativulŭ românescŭ *móre* reproduce întocmai, după legile fonetice ale limbei românescĭ, pe acusativulŭ latinescŭ *morem*, elidândŭ desinenţa *m* şi schimbândŭ pe *o* accentuatŭ în *ó*, când este urmatŭ în ceealaltă silabă de *e* séu *ă*.

Totŭ în acestŭ timpŭ pe lângă vorba berbece poporulŭ mai întrebuiuţéză şi *ariete*[1]), care reproduce curatŭ pe acusativulŭ latinescŭ *arietem*. In comuna Feldru se ḑice (după aserţiunea d-lui teologŭ I. Mureşianu,) unui berbece *terţiŭ*; va sĕ ḑică étă forma latinéscă a numĕralului ordinalŭ păstratŭ în poporŭ, în locŭ de propria formaţiune română „alŭ treilea" (în Moldova şi Muntenia s'a păstratŭ în forma *anţerţŭ*), după cum s'a păstratŭ *primus, a, um*, în *primăvară, vĕrŭ primarŭ, cale primară*, de asemenea şi *quadragesima* în *păresimĭ*. In comuna Zagra (după aserţiunea d-lui Iónŭ Tanco, profesorŭ la gimnasiulŭ din Năsĕudŭ) se ḑice: „*mergŭ în rurĭ*", aci *rurĭ* (câmpŭ) nu este decâtŭ vechĭulŭ locativŭ latinescŭ *ruri* (caşi *domi*).

In cele mai multe părţĭ ale Ardealului găsimŭ, în locŭ de: „*A îmbrăca perinele*" (ce se întrebuinţéză în Moldova şi Muntenia) espresiunea: „*A invesce* (pron. inveşte) *perinele*", unde *a ivesce* reproduce pe latinesculŭ *investire*.

Cuvêntulŭ *avanti* (poporulŭ îlŭ pronunţă cu ty muiatŭ), pe care îlŭ găsimŭ în ḑicerea: *Mergĭ afară, avanti*", (adecă înainte, care totŭ din *avante* derivă, schimbândŭ pe *v* în *u*, şi apoi lĕpădându-lŭ, schimbândŭ pe *a* în *â* şi de aci în *i*; pe urmă compunêndu-lŭ cu prefixulŭ prepoşiţionalŭ *in*) reproduce întocmai pe latinesculŭ popularŭ *abante, avante*. Dér este întrebarea, nu cumva forma acésta s'a importatŭ acum în timpurile mai nouĕ de către soldaţii grăniţerĭ, carĭ au fostŭ prin Italia, fiind-că chiar Italianulŭ are acéstă formă?

Resturĭ de atarĭ cuvinte potŭ sĕ fiă destule în poporŭ, dér cine se intereséză sĕ le adune?! Totŭ ce s'a publicatŭ, s'a publicatŭ numai incidentalŭ. Vre-o monografiă specială a vre-unui graiu localŭ nu s'a scrisŭ decât de d-nii Frâncu şi Candrea în însemnata scriere „Românii din Munţii Apusenĭ."

Eu credŭ, că datorinţa de a strînge atarĭ urme (în părţile de dincóce de Carpaţĭ) ar fi a Asociaţiunei transilvane, care tocmai are de ţintă cultura şi literatura poporului românŭ.

Dér se va ḑice, de sigurŭ, că lucrulŭ este imposibilŭ, séu, în casulŭ celŭ mai bunŭ, că este fórte anevoiosŭ!

Décă ne gândimŭ însĕ bine, putemŭ să găsimŭ mijloculŭ de a satisface acéstă trebuinţă, dacă nu în totalŭ, celŭ puţinŭ în parte.

Ideia mea arŭ fi, ca preşedintele Asociaţiunei transilvane împreună cu comitetulŭ centralŭ să însărcineze pe comitetulŭ fiecăruĭ despărţemêntŭ, ca să róge pe membrii preoţĭ şi învĕţătorĭ din satele fiecărui despărţemêntŭ, ca fie-care sĕ adune din satulŭ sĕu cuvintele şi să le transcrie cu ortografia fonetică, întocmaì după pronunţarea locală; ér să nu caute a-le da o formă literară şi a-le scrie cu ortografii etimologice, căcĭ atuncĭ n'au nicĭ o însemnătate filologică.

Totŭ în modulŭ acesta s'ar putè aduna multe poesii populare, poveşti şi deosebite credinţe de ale poporuluĭ.

Lucru naturalŭ, că şi comitetele despărţemintelorŭ, spre a stimula pe preoţii şi dascălii nostri la munca acésta, ar' trebui să publice concursurĭ pentru atarĭ lucrărĭ.

De o camdată colecţiunile acestea s'ar putè publica prin jurnale, pe urmă, când despărţemintele arŭ dispune de mijlóce, le-arŭ tipări în broşurĭ separate. Ca călăuză pentru aceste culegeri aşĭ recomanda „*Chestionarul*", pe care l'a trimis d-nulŭ Haşdĕu, în cele mai multe părţĭ locuite de Români, înainte de a începe la publicarea mareluĭ dicţionarŭ întitulatŭ:

„Etymologicum Magnum Romaniae".

Romulus Ionaşcu.

[1]) Repausatul I. Munteanu, în prefaţa gramaticei sale, ḑice, că *ariete* se mai întrebuinţéză décă nu mĕ înşelŭ, în Banatŭ şi Oltenia.

Adunarea generală a „Reuniunei învĕţătorilorŭ românĭ sĕlăgienĭ.

Sĕlagiu, Iulie 1891.

Reuniunea învĕţătorilorŭ românĭ sĕlăgienĭ şĭ-a ţinutŭ adunarea generală din éstŭ anŭ în comuna Orţa de susŭ la 6 Iulie st. n., unde la 9 óre a. m., corpulŭ învĕţătorescŭ, adunatŭ în numĕrŭ frumosŭ, a luatŭ parte la serviciulŭ divinŭ în biserica gr. cat. din locŭ, la care a pontificatŭ însu-şĭ preşedintele Reuniunei Rev. D-nŭ Vicariu *Alimpiu Barboloviciu*, însoţitŭ de 3 preoţĭ. Rĕspunsurile dela s. liturgiă au fostŭ escelentŭ esecutate de corulŭ plugarilorŭ românĭ din Basescĭ, sub conducerea d-lui învĕţătorŭ *I. Chira*.

După s. liturgiă, Rvd. D-nŭ Vicariu, cu darulŭ prea frumosŭ alŭ arătărei sale, a ţinutŭ o vorbire poporului credinciosŭ despre mărirea casei lui Dumneḑeu, îndemnândŭ pe poporenĭ, ca în celŭ mai scurtŭ timpŭ sĕ se siléscă a-şĭ ridica o biserică nouă în loculŭ celei vechĭ şi de totŭ slabe şi întunecóse.

Şedinţa primă s'a deschisŭ la 11 óre prin o frumósă cuvêntare a preşedintelui, după care vice-preşedintele, Dlŭ *Andreiu Cosma*, a raportatŭ despre esecutarea unora din decisiunile aduse în

---

In 31 Decemvre era pe la 6 óre şi elŭ încă nu venise. Vĕduva cetea fóia de séra, care conţinea înaintările din armată. Deodată se înroşi şi scóse unŭ strigătŭ:

„Elŭ e numitŭ! S'a făcutŭ maiorŭ!

In acelaşĭ momentŭ se auḑiră afară paşĭ repeḑĭ: uşa se deschise şi celŭ cu nerăbdare aşteptatŭ intrà în lăuntru. Elŭ surîdea, mama îi întinse braţele:

„O, iubitulŭ meu fiu!... Acésta ţi-a făcutŭ D-tale atâta nelinisce!"

Elŭ se întórse în consciinţa de sine spre fată şi ḑise:

„Domnişoră, îţĭ punŭ acumŭ viitorulŭ meu la piciórele d-tale. Te iubescŭ; vrei sĕ fi soţia mea?"

Ea îngălbinì aducêndu-şĭ aminte de prima corfă ce i-a datŭ şi deórece se gândea la tóte câte făcuse acestŭ bravŭ bărbatŭ, pentru ca sĕ merite fericirea sa, întinse mâna, îşĭ reḑimà capulŭ pe peptulŭ sĕu şi plânse de bucuriă.

C.

Poesii poporale.

Culese din poporŭ.

La oraşŭ boldurĭ închisĕ
Este-o floricică scrisă,
E scrisă pe lemnŭ de bradŭ
C'alŭ meu drăguţŭ nu-i în satŭ;
Nicĭ în satŭ, nicĭ în oraşŭ,
Nicĭ la şcóla cea din Blajŭ;
Dér l'aşĭ da la mĕnăstire
Nu mĕ 'ndurŭ că'i prea subţire
Le pare rĕu la copile.

*

Dusus'o bădiţa dusŭ
Pe valea Bistriţi'n susŭ,
Nu s'o dusŭ sĕ nu mai vie,
Că s'o dusŭ sĕ 'nveţe-a scrie;
Scrie două, trei rêndurĭ
Nu mai póte de gândurĭ.

*

Colo'n ţară 'ntre hotarĕ
Este-unŭ nucŭ cu frunza rară,
Mai în josŭ la rădĕcină
Cânt'o pasĕre străină,
Vine cuculŭ şi-o întrébă
Ce cânţĭ păsĕrică, dragă?
— Cum foculŭ nu mo'i cânta
C'a muritŭ biata mama,
Tata încă s'a 'nsuratŭ
Rea maştihă mi-a luatŭ;
Când mĕ chiamă sĕ mănâncŭ
Esŭ afară şi totŭ plângŭ
Eu décă m'oi mânia
Moiu duce cu cucu 'n ţéră
Şi-oiu bea sânge de catană
Şi-oiu trăi ca cea cu mamă

*

Când mĕ ducŭ pe ulicióră
Ca puiuţu-sŭ printre ciórĕ,
Unde douĕ se 'ntâlnescŭ
Totŭ de mine vorovescŭ;
Vorbéscă că nu îmĭ pasă
Nici-sŭ hîdă, nicĭ frumósă,
Că-sŭ roşă nerumenită
Şi-sŭ albă nesoponită.

*

Mĕ duseiu pe vale 'n susŭ
Ca puiuţulŭ printre urşĭ,
Puiu-a ḑisŭ, că m'a lua,
Mam'a ḑisŭ că nu m'a da
Pân'a topi cânepa
Cea de vară şi de tómnă,
Sĕ mĕ 'mbrace ca pe-o dómnă.

*

Rujmalinŭ de sub cetóre
Nu eştĭ ba e ruptŭ din sóre
Sĕ-ţĭ fiu ţie rugătóre,
Că şi-a séră mĭ-am aflatŭ
Unu 'n rîtŭ şi unu 'n prundŭ,
Unu 'n drumulŭ celŭ făcutŭ
P'acela l'am cunoscutŭ
C'a fostŭ omŭ din satulŭ meu
Sĕ mi-lŭ ţină Dumneḑeu.

*

Când e omulŭ tinerelŭ
Sĕ légă dorulŭ de elŭ,
Dér décă îmbĕtrânesce
Şi dorulŭ 'lŭ părăsesce.

*

Trimis'a 'mpĕratulŭ carte
La fetele de pe sate
Sĕ nu pórte struţŭ de florĭ
Că nu le rĕmânŭ feciorĭ,
Nicĭ petele de mătasă
Că prea multŭ sânge se varsă,
Sĕ nu pórte nicĭ mărgele
Că-i destulŭ amarŭ şi jele.
Nicĭ feciorii pe la jocŭ
Sĕ nu pórte rujĭ în clopŭ;
De trei lunĭ suntemŭ în focŭ.

*

Frunzuliţă, frunzuliţă
Am avutŭ trei mândruliţĕ
Una 'n délŭ, şi alta 'n vale,
Una 'n uliţa cea mare,
Cea din délŭ că m'a lăsatŭ,
Cea din vale m'a uitatŭ,
Cea din uliţa cea mare
Nicĭ grija mea nu o are.

*

Bate-mĕ Dómne, sĕ morŭ
In braţele cui mi-i dorŭ;
Bate-mĕ Dómne sĕ zacŭ
In braţele cui mi-i dragŭ.
Eu cu dorŭ, badea cu dorŭ,
Trebuin-e-arŭ unŭ doftorŭ;
Doftorŭ sĕ ne lecuéscă,
Dorulŭ sĕ ni-lŭ potoléscă.

Din jurulŭ Betlenului

culese de
C. R.

adunarea din anulŭ trecutŭ, precum: proveederea tuturorŭ şcólelorŭ din Sĕlagiu cu tóte protocólele recerute; provederea şcólelorŭ peste totŭ în uniformitate cu tóte cărţile şi manualele de învĕţămêntŭ şi cu tóte caetele de caligrafiă, aflătóre în librăria Ciurcu din Braşovŭ; apoi provederea învĕţĕtorilorŭ cu spesele de călĕtoriă şi cărăuşiă la adunarea generală şi la celea două adunărĭ filiale de peste anŭ cu o sumă de 10 fl. solvită din banii şcólei, orĭ ai bisericei.

O hotărîre însă din cele mai ponderóse din câte s'au adusŭ în adunarea anului trecutŭ, nu s'a dusŭ în îndeplinire; anume: impunerea catechisărei şi a propunerei religiunei în şcólele nóstre confesionale prin catecheţii naturalĭ, aşa precum pretinde legea şcolară, regulamentulŭ şcolarŭ, şi chiar şi ordinaţiunile guvernului diecesanŭ şcolarŭ.

Asupra acestui punctŭ au urmatŭ discursurĭ înflăcărate şi fórte la locŭ. Membrii reuniunei cerură ca în viitorŭ presidiulŭ prin intervenirea Măritului Ordinariatŭ Diecesanŭ sĕ silêscă pe preoţĭ, ca sĕ ia asupră-şĭ propunerea religiunei; Ven. presidiu s'a şi îndatoratŭ a face acésta.

Totŭ în şedinţa primă s'au alesŭ anumite comisiunĭ, anume: pentru scrutarea cassei reuniunei, pentru incassarea de taxe şi inscrierea membrilorŭ noi, pentru critisarea propunerilorŭ de probă, pentru referarea despre esposiţiune şi pentru susţinerea ordinei. După acestea s'a datŭ cetire raportului generalŭ despre activitatea reuniunei din anulŭ espiratŭ, şi despre activitatea celorŭ 13 cercurĭ filiale şi a comitetului centralŭ.

Acestŭ raportŭ s'a cetitŭ prin raportorulŭ Reuniunei, d-lŭ *V. Olteanu Bungărdenulŭ* şi din elŭ s'a pututŭ pe deplinŭ informa orĭ şi cine despre starea şi activitatea lucrărilorŭ bune orĭ rele îndeplinite din partea celorŭ 13 cercurĭ şi a comitetului centralŭ. Raportulŭ a fostŭ lucratŭ cu mare zelŭ, pentru care ostenélă raportorulŭ merită laudă şi recunoscinţă din partea Reuniunei. Averea Reuniunei constă din 3204 fl. 68 cr., durere însĕ că suntŭ prea multe taxe neplătite.

Şedinţa I s'a ridicatŭ la 3 óre p. m. când a urmatŭ unŭ prânḍŭ comunŭ la masa confratelui învĕţăt. *Ioanŭ Tămăşianu*, a căruia familiă nĭ-a îndatoratŭ multŭ prin jertfele şi ospitalitatea manifestată faţă cu noi. La masă au luatŭ parte peste 70 persóne, învĕţătorĭ şi preoţĭ. S'au rostitŭ frumóse toaste din partea d-lui preşedinte, a d-lorŭ Vasiliu Cristea, V. Olteanŭ, A. Cosma, N. Liscanŭ (pentru fostulŭ v.-preşedinte G. Trifu şi pentru d-lŭ Vasiliu Petri.)

După prânḍŭ s'a începutŭ a doua şedinţă, unde mai întâiu s'au ţinutŭ două propunerĭ de probă: a) Din scriptologiă, tractarea şi desvoltarea sunetului *g* şi derivarea lui în *ge, gi* ţinută de învĕţ, *Gavrilŭ Hossu* cu unŭ succesŭ laudabilŭ; b) Din istoria patriei despre unirea Ungurilorŭ, propunere practică ţinută de tînĕrulŭ învĕţ. *Alexiu Fedorca* din Şimleulŭ Silvaniei cu unŭ succesŭ fórte bunŭ. După propunerile acestea, au urmatŭ rapórtele diferitelorŭ comisiunĭ. Mai bătĕtóre la ochĭ au fostŭ referarea comisiunei despre esposiţiune, din care s'a vĕḍutŭ, că în tractul Oarţei, unde a fostŭ şi adunarea, numai învĕţĕtorii din 3 comune şĭ-au presentatŭ la esposiţiune scrisorile de probă, pe când din alte tracte străine s'a vĕḍutŭ o sumă însemnată de scrisorĭ fórte frumóse.

La 7 óre séra s'a ridicatŭ şedinţa printr'o vorbire fórte călduróśă a d-lui preşedinte. Adunarea pentru anulŭ viitorŭ s'a hotărîtŭ a se ţinê în Curiteu.

Tinerii învĕţătorĭ şi câţĭ-va studenţĭ au arangiatŭ şi cu ocasiunea acésta şi o petrecere colegială cu jocŭ, la care şĭ-au petrecutŭ până în ḍiorĭ de ḍi.

Unŭ membru alŭ reuniunei.

Deschiderea „Internatului Pavelianŭ“ în Beiuşŭ.*)

Ceea-ce pururea neuitatulŭ întâi întemeiătorŭ alŭ gimnasiului din Bdiuşŭ, fericitulŭ de piă memoriă Episcopŭ gr. cat. alŭ Orăḍii marĭ *Samuilŭ Vulcanŭ*, a prevĕḍutŭ cu ochii sĕi profeticĭ în literile Sale fundaţionalĭ din 2 Iuliu 1836 (sub p. 3 lit. h), sa realisatŭ în aceea-şĭ ḍi de 2 Iuliu cu 55 anĭ mai târḍiu.

A fostŭ o deosebită fericire pentru Prea veneraţii membrii Capitularĭ şi pentru întregulŭ S. Consistorŭ, când Prea sânţia Sa Escelentissimulŭ Domnŭ Episcopŭ fundatorŭ rostise cuvintele, carĭ sĕ vorŭ păstra în inimĭ din generaţiune în generaţiune. *„Internatulŭ Pavelianŭ de lângă gimnasiulŭ sup. gr. cat. din Beiuşŭ se va deschide cu începutulŭ anului şcol. în 1 Sept. 1891.“*

De odată cu restaurarea şi mărirea edificiului gimnasialŭ, Prea sânţitulŭ Domnŭ Episcopŭ-Patronŭ concepuse fericita ideiă de a ridica pe lângă Institutŭ unŭ Internatŭ cu menirea sĕ tindă adăpostŭ unorŭ talente ivite din timpŭ în timpŭ în sinulŭ poporului nostru coplesitŭ de miseriă. Incă din 1888 ziduIŭ s'a terminatŭ, în 1889 rechisitele de mobiliare s'au procuratŭ, şi ĕstŭ anŭ se dau tóte destinaţiunii lorŭ. Şi de-óreoe edificiulŭ cu unŭ frontŭ la strada principală, cu altulŭ de către Valea Nimăeşcilorŭ, pe alŭ căruia ţĕrmŭ este ziditŭ, nu putea sĕ cuprindă mai mulţĭ, decâtŭ 60—70 tinerĭ, Prea sânţitulŭ Domnŭ Episcopŭ-Fundatorŭ îngrijatŭ multŭ de crescerea tinerimei, cu marinimósa-i liberalitate a lăsatŭ, ca partea edificiului de către Vale sĕ se mai lungéscă cu 20 metrii, completândŭ astfeliu Internatulŭ cu două sale marĭ în etagiu, totŭ atâtea în parterŭ, şi în suterenŭ cu scaldă pentru băieţĭ.

Păreţii suntŭ deja ridicaţĭ, în curêndŭ va fi pusŭ şi acoperişulŭ. Când şi acéstă parte va fi dată destinaţiunii Sale, Internatulŭ va putê cuprinde 80—100 tinerĭ şi mai bine.

Folósele internatelorŭ nu se potŭ trage la îndoélă. Dovadă suntŭ 'seminariele şi convictele realisate pe lângă gimnasii în tóte unghiurile mai însemnate ale ţĕrii. Necesitatea Internatelorŭ în modŭ prea eclatantŭ s'a doveditŭ prin ridicarea de curêndŭ a Internatului „Franciscŭ-Iosefinŭ“ lângă gimnasiulŭ cat. regescŭ din Budapesta pentru băieţii bărbaţilorŭ de rangŭ şi cu averĭ.— Şi décă unii, carĭ dispunŭ de mijlócele abundante, cărora li stă în putinţă a cresce pe fii lorŭ în cele mai distinse case, nu se ferescŭ, ci chiar din contră, dorescŭ a se folosì de avantagiele Internatelorŭ, ce sĕ ḍicemŭ despre părinţii, carĭ dispunŭ de mijlóce mai modeste, orĭ suntŭ lipsiţĭ cu totulŭ? întru adevĕrŭ, părinţii, carĭ suntŭ fericiţĭ a-şĭ aşeḍa copiiĭ în Internatŭ, se potŭ depărta cu acea inimă liniştită, că în loculŭ lorŭ au lăsatŭ părinţĭ, carĭ îşĭ ţinŭ de cea mai sântă chiămare şi datorinţă a griji de fiiĭ lorŭ în tocmai ca dênşii.

Dér Internatele au folosulŭ lorŭ şi pentru instrucţiunea gimnasială. Tinerii de sub conducerea îngrijită din Internatŭ, în privinţa purtării potŭ sĕ servéscă de modelŭ celorlalţĭ tinerĭ esternĭ, ér cu diliginţa lorŭ presupusă deştéptă rivalitate nobilă între sine şi faţă de ceialalţĭ tinerĭ, ceea ce nu póte fi în defavorulŭ instrucţiunii.

Institutele nóstre culturalĭ tóte suntŭ tinere. Internate pe lângă şcólele medii avemŭ prea puţine. Celŭ mai vechiu este Seminarulŭ domesticŭ gr. cat. din Oradea-mare, întemeiatŭ de regele Apostolicŭ Leopoldŭ II în 1792. A urmatŭ în a doua parte a secolului presinte Fundaţiunea Zsigăênă pentru tinerii românĭ gr. or. în Oradea-mare, Seminarulŭ gr. cat. lângă gimnasiulŭ din Blaşŭ, Internatulŭ Românilorŭ Marmaţienĭ din Sigetŭ şi în urmă ĕstŭ anŭ, „Internatulŭ Pavelianŭ“ lângă gimnasiulŭ gr. cat. din Beiuşŭ.

Nimicŭ nu póte caracterisa mai evidentŭ modestia evangelică a generosului fundatorŭ alŭ acestui aşeḍĕmêntŭ importantŭ, decâtŭ laconicele cuvinte ale Cercularîului către Clerulŭ gr. cat. de Oradea-mare din 2 Iuliu 1891 nr. 1496: *„Se notifică Frăţielorŭ Vóstre, cumcă Internatulŭ din Beiuşŭ fundatŭ prin Noi, amŭ decisŭ a-lŭ deschide cu începutulŭ anului şcolasticŭ viitorŭ 1891/92 de-ocamdată cu 12 alumnĭ, susceperea cărora pentru astă-dată amŭ concreḍut'o M. On. Frate Ioanŭ Buteanŭ, directorŭ gimn., pe carele totŭ-odată l'am denumitŭ şi constituitŭ de Rectorŭ alŭ Institutului memoratŭ, numitŭ după numele nostru ca fundatorŭ „Internatŭ Pavelianŭ“.*

Nimicŭ mai multŭ!

Amĕsuratŭ acestora la celea 12 locurĭ fundaţionalĭ îşĭ potŭ înainta recursurile lorŭ la Rectoratŭ până în 20 Augustŭ a. c. în linia primă tinerii gimnasiştĭ orĭ normaliştĭ gr. cat. din Diecesa Orăḍii-marĭ, în linia a doua, cei din celelalte diecese gr. cat. române din ţĕră. Recursurile vorŭ fi a se ajusta cu testimoniu şcol. din anulŭ decursŭ, atestatŭ de paupertate edatŭ de antistia comunală şi vidimatŭ de preotulŭ concernentŭ. Băieţii din şcólele sătescĭ, carĭ arŭ dori sĕ useze de beneficiulŭ Internatului, au sĕ producă despre talentulŭ lorŭ atestatŭ subscrisŭ de învĕţătorŭ şi preotulŭ concernentŭ, ca directorŭ alŭ şcólei sătescĭ, vidimatŭ şi de protopopulŭ tractului.

Afară de cei 12 tinerĭ susţinuţĭ din fundaţiune, se vorŭ primi în „Internatulŭ Pavelianŭ“ de-ocamdată 40—45 tinerĭ cu soluţiune lunară de 12 fl., séu 120 fl. pe anulŭ întregŭ şcol. Aceştĭ internaţĭ cu plată potŭ sĕ fiă tinerĭ de orĭ-ce confesiune*), dér necatolicii, amĕsurat Statutelorŭ Internatului, pentru uniformitatea în crescere şi cu deosebire pentru evitarea de orĭ ce certe religionare, au sĕ înveţe studiulŭ religiunei la olaltă cu tinerii gr. cat. şi a lua parte cu dênşii la tóte eserciţiele s. religionarĭ permiţêndu-li-se în sĕrbătorile împĕrătescĭ a asculta S. liturgiă în bisericile lorŭ proprii, precum şi a se mărturisi şi cumineca la parochulŭ de confesiunea lorŭ. Pentru acésta însĕ se va recere nu numai învoirea părinţilorŭ, ci şi concesiunea espresă a superiorităţilorŭ bisericeşcĭ respective.

Suma do 120 fl. se va rĕspunde în două rate înainte, rata I îndată la primire éră a II cu terminulŭ până la finea lui Ianuarie.

Alte condiţiunĭ vorŭ fi următórele:

1) Părinţiiîşĭ-vorŭ arăta Rectoratului dorinţa, de a-şĭ aşeḍa băeţii lorŭ în Intarnatŭ până la 20 Augustŭ st. n.

2) In Internatŭ se vorŭ primi numai tinerĭ sănĕtoşĭ. De acea pe timpulŭ înscrierilorŭ la gimnasiu, în ḍilele cele din urmă ale lunei Augustŭ toţĭ interniştii alumnĭ orĭ solvenţĭ vorŭ fi visitaţĭ de medicului Institutului.

3) Internistii au sĕ fiă provĕḍuţĭ de acasă cu 6 séu celŭ puţinŭ cu 4 părechĭ de schimburĭ, cu 6 năfrămĭ de busunarŭ şi 2 la gâtŭ, cu o saltea séu sacŭ de paie, cu 4 feţe albe de patŭ (linţóle de aşternutŭ) şi cu alte 2 de acoperitŭ patulŭ, cu 2 perinĭ şi 4 feţe de perini cu unŭ ţolŭ séu cu o plapomă, cu 4 servete şi 4 stergare, 4 perechĭ de ciorapĭ séu obiele; apoi cu 2 părechĭ de călţunĭ, 2 peptenĭ unulŭ rarŭ şi altulŭ desŭ: perii de vesminte: şi de călţunĭ, cu două părechĭ de vesminte unulŭ de véră şi altulŭ de érnă. Tóte obiectele de spălatŭ vorŭ fi a se însemna de acasă cu iniţialele séu cu numele întregŭ alŭ elevului respectivŭ,

4) Părinţii séu tutorii nu vorŭ încredinţa banii tinerilorŭ, ci tóte lipsele de vesminte, de cărţĭ şi alte rechisite se vorŭ acoperi pe calea superiorităţii Internatului.

5) Interniştii cu toţii se vorŭ bucura în Internatŭ de următórele emolumente: *a) locuinţă* comodă şi sănĕtóśă provĕḍută cu tóte cele de lipsă: *b) încălḍitŭ*, spălatŭ şi luminatŭ *c) viptŭ*, şi anume pentru dejunŭ unŭ pătrarŭ de lapte caldŭ orĭ supă de chiminŭ, la prânḍŭ 3 felurĭ de mâncărĭ, séra la cină două, Dumineca şi sărbĕtorĭ la améḍăḍi 4 felurĭ, *d) medicŭ* şi medicină pentru cei morboşĭ *e)* scaldă de două orĭ pe lună.

Alte informaţiunĭ părinţii séu tutorii vorŭ putê lua dela superioritatea Internatului.

Beiuşŭ, 4 Augustŭ 1891.

Ioanŭ Buteanu.
rectorŭ alŭ „Internatului Pavelianŭ“.

*) Celelalte foi sunt rugate în interesulŭ comunŭ a reproduce acéstă publicaţiune.

*) De naţionalitate însĕ? — Credemŭ, că numai Românĭ. — Red.

Esamene la sate.

Din districtulŭ Ulpiei Traiane, Iuliu 1891.

Deórece din ţinutulŭ Haţegului,— pururea memorabilŭ în viéţa poporului nostru, de carele suntŭ legate reminiscinţele cele mai mândre ale unui trecutŭ gloriosŭ, — nu a străbătutŭ nicĭ o faimă în publicŭ despre starea învĕţămêntului poporalŭ şi despre mişcarea intelectuală din acestŭ leagănŭ alŭ Românismului; binevoiesce, D-le Redactorŭ, a primi în colónele preţuitei „Gazete“ raportulŭ următorŭ despre starea şcólelorŭ, a învĕţămêntului şi despre decurgerea esamenelorŭ publice din districtulŭ protopopescŭ alŭ Ulpiei Traiane.

Acum, când ne aflămŭ în ajunulŭ adunăreĭ generale a Asociaţiunei Transilvane şi fraţĭ de unŭ sânge şi de o simţire îşĭ vorŭ da mâna în opidulŭ Haţegŭ peste altarulŭ culturei generale românescĭ, ca sĕ însufle viéţă, sĕ dispună cei chiămaţĭ la o lucrare comună mai energică şi mai respicată întru ridicarea culturală a poporului, — acestŭ raportŭ cu atâtŭ mai multŭ va interesa pe marele publicŭ românescŭ, cu câtŭ înflorirea şcólelorŭ şi prin acésta cultivarea poporului sătênŭ şi educaţiunea generaţiunei tinere este problema cea mai sublimă a Asociaţiunei transilvane.

I. In acestŭ districtŭ protopopescŭ, carele cuprinde 14 parochii matre şi 3 filii, cu o poporaţiune românescă de 11,769 suflete după recensiunea anului acestuia: (străinĭ 425), se află 9 şcóle confesionale române gr. cat. şi 2 şcóle de statŭ, în Pesceana şi Zaicăniu. Prunci obligaţĭ la şcóla de tóte ḍilele (6—12 anĭ) în anulŭ şcol. 1890—91 au fostŭ 1056, dintre carĭ au frecuentatŭ şcóla 700; dela 12—15 anĭ au fostŭ 415, dintre carĭ au cercetatŭ şcóla peste 200 elevĭ. Diferenţa numĕrului între copiiĭ obligaţĭ şi frecuentatorĭ ai şcólei de tóte ḍilele se esplică mai cu sémă din trista împregiurare, că unele comune mărginaşe, precum Ohaba-Sibişelu, Valea Delinŭ, Rîudemorĭ, Ostrovelŭ şi Bucova parte din causa traiului rĕu, parte din alte influinţe climatice, dau unŭ contingentŭ însemnatŭ de prunci defectuoşĭ şi prea debilĭ, prin urmare neapţĭ de şcólă, precum acésta apare din conscrierea oficiósă. Cu privire la şcóla de repetiţiune, acéstă diferenţă e şi mai mare din causă, că fiindŭ comunele situate la pólele munţilorŭ, tinerimea mai adultă se ocupă cu păzirea vitelorŭ — ramulŭ principalŭ alŭ subsistenţei, — prin urmare cercetarea şcólei adesea e împedecată.

Totuşĭ pe lângă o stăruinţă mai energică şi pe lângă o îndemnare mai serióśă din partea preoţilorŭ ca directorĭ şcolarĭ s'ar putê câştiga unŭ resultatŭ cu multŭ mai bunŭ, ceea ce în interesulŭ culturei generale nu se póte îndestulŭ recomanda. Din nefrecuentarea şcólei repetiţionare resultă apoi faptulŭ întristătorŭ, că partea preponderantă a tinerimei şcolare care a trecutŭ peste anii obligătorĭ la cercetarea şcólei de tóte ḍilele, după puţinĭ anĭ a pierdutŭ chiar cunoscinţele elementare ale învĕţămêntului, decum sĕ-şĭ mai lărgéscă cele însuşite în şcólă prin repeţire şi deprindere mai îndelungată.

In fața acestei împrejurărĭ nu e mirare, că adeseorĭ se audŭ graiurĭ în poporŭ despre urmele neînsemnate ale instrucțiunei școlare în tinerimea adultă, deși acéstă stare în prima liniă provine din vina poporului.

Preste totŭ, frecuentările au fostŭ regulate și pedepsirĭ pentru negligință nu s'au întêmplatŭ mai de locŭ. La acéstă stare îmbucutătóre au contribuitŭ multŭ învĕțătorii, carĭ peste totŭ au sciutŭ sădi în inimile părinților interesŭ viu pentru școlă; éră asupra elevilorŭ tractarea afabilă și prevenitóre, încuragiarea și sporiulŭ obținutŭ au influințatŭ nespusŭ mai multŭ, decâtŭ orĭ-ce forță ce s'ar fi aplicatŭ. Acestŭ interesŭ viu, escitatŭ în inimile poporului, îșĭ află espresiunea cea mai fidelă în frumósele și corĕspĕndĕtórele edificii școlare, ce se află în acestŭ districtŭ, éră ifluința binefăcĕtóre asupra elevilorŭ apare din resultatele deplinŭ mulțămițóre ale esemenelorŭ petrecute.

Afară de 2 școle — Valea Deliu și Păucinescĭ, — tóte se află în stare bună; 5 suntŭ clădite din materialŭ solidŭ de pétră; 4 din lemnŭ. Mai vêrtosŭ cele de piatră suntŭ spațióse, construite după planurĭ potrivite și înzestrate în mare parte cu recuisitele și manualele de lipsă încâtŭ în acéstă privință nu se póte ridică nicĭ o bănuélă.

O adevĕrată decóre a clădirilorŭ școlare din acestŭ ținutŭ este școla din Băuțariulŭ inferiorŭ, terminată și predată învĕțămêntului în anulŭ trecutŭ; asemenea potŭ rivalisa cu orĭ și ce alte școle rurale cele din Clopotiva, Grădișce și Ostrovulŭ mare.

Vrednică de tótă lauda este alipirea poporului către caracterulŭ confesionalŭ românescŭ alŭ școlei sale pentru a cărui salvare jertfesce totŭ ce-i stă în putință.

Pe câtŭ de mulțămitóre este starea clădirilorŭ școlare și adjustarea lorŭ internă, pe atâtŭ de îndestulitóre este și starea învĕțămêntului. Invĕțătorii deși sunt dotațĭ fórte modestŭ — numai în Grădisce cu 300 fl., în celelalte comune cu 200 fl. — îșĭ împlinescŭ peste totŭ datorințele lorŭ cu zelŭ și scumpĕtate; predarea obiectelorŭ se întêmplă în mod intuitivŭ și la înțelesŭ; orĭ ce mecanismŭ este eschisŭ. Prin acésta mintea elevilorŭ nu se obosesce, atențiunea rĕmâne încordată și însușirile mentale se desvóltă în ordine naturală, treptatŭ și cu sucesŭ. Salariile învĕțătorilorŭ se încaséză din repartițiunĭ, adeseorĭ cu greutățĭ provenite mai multŭ din causa sĕrăciei poporului, decâtŭ din resistență.

II. Decursulŭ esamenelorŭ a fostŭ următorulŭ:

1) **Băuțariulŭ inferiorŭ.** Erumpândŭ bubatulŭ între copiii scolarĭ, învĕțămêntulŭ încă în 11 Aprilie s'a sistatŭ și prin urmare esamenŭ publicŭ nu s'a ținutŭ. După protocolulŭ de frecuentare și după constatările făcute cu ocasiunea visitarei oficióse a școlei, cercetarea școlei a fost regulată; pedepsirĭ pentru neglighență puține; învĕțătorulŭ *Simionŭ Câmpeanŭ* a desvoltatŭ unŭ zelŭ vrednicŭ de laudă atâtŭ în conducerea școlei, câtŭ și în predarea metodică a obiectelorŭ de învĕțămêntŭ. Din 78 elevĭ obligațĭ, au frecuentatŭ școla 69; mai puținŭ regulatŭ a fostŭ cercetată școla de repetițiune (din 45 abia 21) și asta, din causă că copiii mai mărișorĭ se află mai cu sémă la munte, de unde arara-orĭ se scobóră acasă. Peste totŭ, copiii dovedescŭ multă istețime naturală și suntŭ de bună speranță pentru viitorŭ, numai sĕ fiă pădițĭ de o greșélă principală a părinților. Starea școlei e îmbucurătóre.

Băuțariulŭ superiorŭ. Esamenulŭ s'a ținutŭ în 28 Maiu înainte de amédĭ prin învĕțătorulŭ Corneliu Jubașiu, teologŭ absolutŭ în presența unui numĕrŭ frumosŭ de poporŭ. Din 73 obligațĭ, au frecuentatŭ școla numai 48, din causă, că fiindŭ acéstă comună fórte împrăștiată, așa că unii pruncĭ trebue sĕ percurgă până la școlă 4—5 chilometri, elevii până la 7 anĭ, ca prea debilĭ și mulțĭ neapțĭ, au trebuitŭ să fiă scutițĭ dela cercetarea școlei. Cei ce au cercetat'o însĕ au cercetat'o regulatŭ; pedepsirĭ nu s'au aplicatŭ.

O surprindere adevĕratŭ plăcută a făcutŭ presența Ilustrității Sale prea bunului Archiereu diecesanŭ *Dr. Victorŭ Mihalyi de Apșia*, carele la re'ntórcerea sa din visitarea canonică, întreprinsă într'o parte din ținutulŭ Hațegului, trecêndŭ prin acéstă comună, cercetă școla în acéstă di, esaminândŭ cu afabilitatea-i caracteristică și atrăgĕtóre pe elevĭ din doctrina creștinéscă. Deși presența neașteptată a Ilustrității Sale cu acéstă ocasiune sĕrbătoréscă pentru unŭ moment i-a adus în confusiune pe elevĭ, totușĭ după puțină reculegere rĕspunseră bine și mulțămiră deplinŭ așteptările Ilustrității Sale. In decursulŭ esamenului se constată, cumcă învĕțătorulŭ șĭ-a pusŭ multă silință atâtŭ în predarea practică și la înțelesŭ a obiectelorŭ, câtŭ și în menținerea ordinei și a disciplinei școlare. Rĕspunsurile clare și sigure ale elevilorŭ; atențiunea încordată asupra întrebărilorŭ, ținuta lorŭ curagióśă și îndrăsnéță au fostŭ o dovadă nu numai despre stăruințele învĕțătorului, ci și despre docilitatea și capacitatea pruncilorŭ. De aceea elŭ a și meritatŭ deplinŭ laudele ce i-s'au adusŭ din partea presidiului și mulțămitele ferbințĭ ale poporului asistentŭ. Starea școlei e mulțămitóre.

3. **Buĭova.** Esamenulŭ s'a ținutŭ în 29 Maiu dela 9 óre diminéța până la 1 óră după prândŭ de către învĕțătorulŭ *Demetriu Receanŭ*, pe lângă o asistență neînsemnată de poporŭ, cu succesŭ mijlociu. Din 103 copii obligațĭ și 48 inscrișĭ s'au esaminatŭ 38. E durerosŭ, că la acéstă școlă, pe lângă tóte opintirile inspectoratului școlasticŭ confes. nu se póte mijloci o frecuentare regulată, nicĭ înzestrarea școlei cu rechisitele de lipsă, deși comuna bisericéscă e mare și în stare bunișóră. Totŭ așa stă lucrulŭ și cu școla de repetițiune, pe care din 38 elevĭ abia au cercetat'o 20 și și aceștia puținŭ regulatŭ. Din astă causă și progresulŭ a fostŭ puținŭ mulțămitor, pe lângă tóte că pruncii suntŭ vioi și înzestrațĭ cu frumóse calitățĭ spirituale. Incepĕtorii în cetire, ér cei mai mărișorĭ în intuițiune și socótă dovediră puțină deprindere; rĕspunsurile mai multŭ mecanice, decâtŭ la înțelesŭ; adese orĭ nesigure și mai multŭ pe gâcite. Starea școlei puținŭ îndestulitóre; poporulŭ arată interesŭ neînsemnatŭ față de școlă.

4. **Clopotiva.** Esamenulŭ s'a ținutŭ în 2 Iuniu dela 3—8 óre séra de învĕțătorulŭ *Nicolau Câmpeanu*, cu succesŭ de laudă. Incă cu o óră înainte de sosirea președintelui, unŭ publicŭ numĕrosŭ se adunase în sala spațiósă și frumosŭ decorată a școlei, éră elevii îmbrăcațĭ în haine de sĕrbătóre, așteptau cu nerăbdare începerea esamenului. Din 131 elevĭ obligațĭ și 75 frecuentătorĭ, se esaminară 69. Deși din cei obligațĭ s'arŭ fi pututŭ sili mai mulțĭ sĕ cerceteze școla, totușĭ luându-se în considerare sĕrăcia estremă a unorŭ elevĭ, parte servitorĭ, aceștia au fostŭ scutițĭ dela cercetarea școlei, mai vêrtosŭ fiind-că acestŭ numĕrŭ pentru unŭ învĕțătorŭ e destulŭ de mare. Rĕspunsurile peste totŭ mulțămitóre, ținuta copiilorŭ corectă, atențiunea încordată, curățenia de laudă, ceea ce face onóre învĕțătorului. Din tóte obiectele s'a tractatŭ materia întrégă și la înțelesŭ; nu s'a pututŭ observa nicĭ umbră de mecănismŭ; mai cu sémă din intuițiune și din socótă elevii arătară o pĕtrundere frumósă, ceea ce dovedesce capacitatea pruncilorŭ, stăruința și modulŭ practicŭ de propunere din partea învĕțătorului. Poporulŭ îșĭ manifestă îndestulirea; frecuentarea a fostŭ regulată, pedepsirĭ pentru neglighență nu au obvenitŭ, școla de repetițiune e ținută bine. Starea școlei înfloritóre.

5. **Grădisce-Brazova-Hobița.** La acéstă școlă centrală s'a ținutŭ esamenulŭ în 31 Maiu, diminéța, de destoniculŭ învĕțătorŭ *Nicolau Trîmbițoniu* pe lângă asistența unui publicŭ numĕrosŭ din comună. Succesulŭ a fostŭ deplinŭ mulțămitorŭ. Din elevii înscrișĭ în numĕrŭ de 74 s'au esaminatŭ 59. Din comuna Brazova și Hobița contingentulŭ elevilorŭ frecuentătorĭ a fostŭ prea neînsemnatŭ, parte din causa depărtărei, parte din causa miseriei părinților, carĭ nu-șĭ potŭ provedé copiiĭ cu vestmintele de lipsă, la carĭ se mai adauge încă neaptitudinea și debilitatea pruncilorŭ, pricinuită de traiulŭ rĕu și necorĕspundĕtorŭ pentru desvoltarea fisică a acelora. Mai cu sémă din intuițiune, istoria patriei și geografiă rĕspunsurile fură esacte și potrivite; materia prescrisă pentru singuraticele clase (5) s'a tractatŭ în tótă estensiunea și la pricepere, fără orĭ ce mecanismŭ. Durere, că din causa sĕrăciei nu se póte aplica unŭ alŭ doilea învĕțătorŭ, căcĭ după numĕrulŭ însemnatŭ alŭ copiilorŭ obligațĭ la școlă acesta arŭ fi de lipsă. Școla de tóte dilele, câtŭ și cea de repetițiune mai vêrtosŭ de pruncii din Grădiște, a fostŭ bine cercetată. Pedepsirĭ nu s'au întêmplatŭ. Starea școlei înfloritóre.

(Va urma.)

Insciințare.

Brașovŭ, 19 Iulie s. v. 1891.

Reuniunea femeilorŭ române din Brașovŭ a înființatŭ, după cum se scie, unŭ *Internatŭ* cu scopŭ de a instrui fetițe din clasa de mijlocŭ a societății românescĭ în menagiulŭ casei, precum și în diferite lucrurĭ de mână, ce cadŭ în sfera unei bune económe.

Reuniunea întreține și subvenționéză acestŭ internatŭ cu o sumă considerabilă numai ca sĕ pótă primi fetițe cu o taxă câtŭ se póte de scădută.

In acestŭ internatŭ se învață:

a) A pregăti totŭ feliulŭ de mâncărĭ;

b) A spăla și a călca totŭ feliulŭ de albiturĭ;

c) A croi și a cóse cu mașina totŭ felulŭ de albiturĭ și vestminte;

d) A cultiva legumĭ și

e) Regulĭ higienice.

Pentru completarea cunoscințelorŭ câștigate în școlă, s'a întrodusŭ și unŭ cursŭ din religiă, limba română, maghiară, germână și din aritmetică.

In acestŭ Internatŭ se primescŭ fetițe române, carĭ vorŭ fi absolvatŭ celŭ puținŭ trei clase primare și vorŭ fi împlinitŭ celŭ puținŭ doi-spre-dece anĭ.

Tacsa pentru întreținere și instrucțiune este 12 fl. pe lună, plătită anticipativŭ.

Fetițe orfane și sĕrace potŭ fi primite grătuitŭ în Internatŭ.

Fetițe din Brașovŭ, carĭ arŭ voi sĕ petrécă în Internatŭ numai peste di, plătescŭ pentru tótă instrucțiunea și pentru prândŭ și ojină 8 fl. pe lună.

Deórece numĕrulŭ elevelorŭ, ce se potŭ primi în acestŭ Internatŭ este restrînsŭ, de aceea se învită părinții și tutorii a se insinua la subscrisa președintă *celŭ mai târdiu până în 20 Augustŭ st. vechiu.*

Primirea elevelorŭ în Internatŭ se va face dela 25 Augustŭ st. v. încolo.

La primire are sĕ aducă fiă-care elevă albiturile și vestmintele necesare, precum și așternutulŭ de patŭ.

Informațiunĭ mai de aprópe se potŭ lua dela subsrișii.

Agnes Dușoiu, președintă. Lazarŭ Nastasi, actuarŭ.

CARACTERULŬ.*)

Insușirile caracterului

2. Stăpânirea de sine și abnegarea.

Juneța regelui Iugurtha o descrie Sallustŭ astfelŭ: Frumosŭ și vênjosŭ la trupŭ, dér maĭ multŭ la spiritŭ, elŭ nu s'a dat desfrênului și lenei, ci se esercita în călărit și alergatŭ, până întrecù pe toțĭ soții sĕi de vêrstă. Apoi vêna lei și alte animale sĕlbatice întrecêndŭ pe toțĭ ceilalțĭ; era dedatŭ a lucra maĭ multŭ ca toțĭ și a vorbi mai puținŭ decâtŭ toțĭ.

Pe când însĕ Iugurtha era purtatŭ de spiritulŭ întregului sĕu poporŭ, Publiu Scipione Aemilianŭ se arătà și mai mare prin aceea, că s'a ridicatŭ cu bărbățiă în potriva desfrêului și alŭ luxului ce domnia în Roma pe timpulŭ juneței sale, așa că în curêndŭ îșĭ câștigà mare stimă prin moderațiunea și modestia sa. Aceste însușirĭ mai alesŭ însĕ cumpĕtulŭ sĕu, îi păstrară sĕnătatea, pe care era obicĭnuitŭ a-o întări prin esercițiile sale la vênătóre.

Astfelŭ omulŭ harnicŭ se va cresce pe sine prin strictețĕ în contra sa, ca sĕ fiă trezviu și veghiătorŭ; elŭ va face binele și va încungiura rĕulŭ, va fi condusŭ de minte, va resista nenorocirei și se va lupta în contra ticăloșiei, va sta ca stâncă întărindu-se în credința luĭ și nu se va obosi de a sĕvêrși fapte bune; astfelŭ va veni timpulŭ când va secera.

Și omulŭ de negoțŭ și de afacerĭ trebue sĕ se supună la regulă și la ordine strictă. In negoțŭ ca și în viéță succesulŭ atêrnă în gradŭ mare dela o disposițiă regulată și dela disciplina ce ne-o impunemŭ, care nu numai că ne face sĕ ne putemŭ stăpâni pe noi înșine, ci încă și pe alții. Indulgența, împreunată cu stăpânirea de sine, netedesce calea vieței și ne deschide multe ușĭ, carĭ altfelŭ arŭ rĕmâné închise pentru noi. Același resultatŭ îlŭ dobêndesce prețuirea de sine; căcĭ cu câtŭ se prețuesce mai multŭ unŭ bărbatŭ, cu atâtŭ mai multŭ îlŭ prețuescŭ alții.

In politică este ca și în negoțŭ: disposiția și caracterulŭ dobêndescŭ mai multŭ decâtŭ simplulŭ talentŭ. Celŭ ce nu se stăpânesce pe sine, n'are răbdare și nu póte sĕ stăpânéscă pe alții séu sĕ-i tracteze astfelŭ, cum e de lipsă. Când în presența marelui bărbatŭ de statŭ englesŭ Pitt s'a pusŭ întrebarea, că óre ce însușire este mai de trebuință unui primŭ-ministru, dise unulŭ: „oratoria“, alŭ doilea: „sciința“, ér alŭ treilea dise: „energiă la lucru“; dér Pitt li rĕspunse: „nu, domnilorŭ, ceea ce-i trebue mai multŭ unui primŭ-ministru este: *„răbdarea!“* Și răbdarea însemnéză totatâta ca stăpânirea de sine, în acésta însĕ Pitt era fórte tare. Prietinulŭ sĕu Rose dice, că nu l'a vĕdutŭ nicĭ-odată înfuriatŭ. Unuia dintre funcționarii sĕi, cu numele Christmus, i-a datŭ Pitt sfatulŭ, de a nu-șĭ perde pe câtŭ nu mai este cu putință nicĭodată răbdarea, de-a nu-o pierde însĕ nicĭdecum în timpulŭ orelorŭ de oficiu. Acestŭ sfatŭ l'a găsitŭ numitulŭ funcționarŭ fórte probatŭ. Cu acéstă răbdare însĕ, scia Pitt sĕ împreune cea mai mare putere în gândire ca și în lucrare, precum și presență de spiritŭ.

Răbdarea și stăpânirea de sine aducŭ puterea bărbătéscă la perfecțiune.

Scimŭ ce a trebuitŭ sĕ sufere în casa sa Socrate; căcĭ Xantippa, soția lui, a fostŭ rea și certăréță, așa că di și nópte nu mai înceta de a fi mâniósă și de a se certa. Alcibiade într'o di mirându-se multŭ de acésta, întrebà pe Socrate, de ce nu alungă o femeiă atâtŭ de rea, ér Socrate îi rĕspunse; „N'o alungŭ, pentru că prin presența ei mĕ dedau, a suporta și alte ocărĭ și vătămărĭ,

*) După Smiles-Rudow. A se vedé Nr. 161 alŭ „Gaz. Trans.“ din 1891.

tocmai aşa cum facŭ călăreţii, carĭ îmblânḑescŭ mai întêiu caii cei mai sĕlbaticĭ, pentru că apoi o isprăvescŭ mai uşorŭ cu ceilalţĭ caĭ.“ Este sciutŭ, că odată Xantippa din mâniă, pentru că soţulŭ ei nu rĕspundea nimicŭ la cuvintele ei de ocară, i-a turnatŭ peste capŭ o ólă plină de apă murdară. Atuncĭ Socrate ḑise liniştitŭ: „Acuma sciu, că Xantippa, nu numai că póte tuna, ci póte face şi plóiă.“

Pithagoreii se esercitau în modŭ admirabilŭ în stăpânirea de sine. Ei lăsau adecă sĕ li-se aducă o masă încărcată cu cele mai frumóse mâncărĭ şi după ce îşĭ scăldau ochii multă vreme în acéstă privelisce, lăsau sĕ care bucatele totŭ aşa cum au fost aduse, ér ei se depărtară cu stomaculŭ golŭ.

Despre Cesare ḑise Cicero: Tu ai învinsŭ nenumĕrate popóre sĕlbatice rĕsboinice; dér acésta nu e greu ferului şi puterei. Celŭ ce póte însĕ sĕ se învingă pe sine însuşĭ, sĕ-şĭ stăpânéscă mânia, sĕ fiă moderatŭ în victoriă, celŭ ce póte acésta acela e mai multŭ ḑeu, decâtŭ omŭ.

Şi încă cu mult înainte de Cicero şi de Cesare, regele Ptolomeu a doveditŭ cea mai mare cumpătare. Elŭ nu numai că lăsatŭ lui Demetrios, pe care l'a învinsŭ, tótă averea sa, dér încă l'a mai cinstitŭ cu darurĭ bogate, ḑicêndŭ că elŭ nu pórtă rĕsbóie pentru pradă, ci numai pentru gloriă.

De aceşti bărbaţĭ din vechime au fost vrednice şi femeile. Arria, soţia lu Paetus, îşĭ perdù fiiulŭ ei frumosŭ şi plinŭ de speranţă, pe când soţulŭ ei zăcea bolnavŭ, aşa că şi viaţa lui era în periculŭ. Ea orêndui înmormêntarea aşa, încâtŭ Paetus n'a observatŭ nimicŭ; de câte ori întra în camera acestuia şi o întreba Paetus, cum îi merge fiului, ea rĕspunsă: „Dórme linŭ“. Când însĕ de durere nu-şi mai putea reţiné lacrimile, părăsea iute camera spre a'şi stîmpĕra plânsulŭ! După aceea sĕ întoarse la soţulŭ ei cu o privire liniştită, ca şi când ar fi lăsatŭ durerea afară.

(Va urma.)

HIGIENA.

Ingrijirile ce trebuescŭ date copilului nou născutŭ.

Indată ce copilulŭ s'a născutŭ trebue a-lŭ scălda într'o baiă cu apă căldicică (camŭ de 28⁰ grade Réaumur) ţinêndu-i capulŭ cu mâna stângă d'asupra apei. Copilulŭ se nasce în totdéuna acoperitŭ pe tótă pielea corpului de o grăsime; pentru a curăţi acéstă grăsime trebue a-lŭ unge pe corpŭ cu untŭ próspĕtŭ séu cu untŭ de migdale séu cu unŭ gălbenuşĭ de ou.

După baiă trebue ştersŭ şi înfăşuratŭ într'o cârpă caldă.

Trebue mare băgare de sémă asupra funiei buricului, décă se ţine bine strânsă legătura, apoi trebue a se înfăşura într'o cârpă móle şi curată, şi a schimba acéstă cârpă în fiă-care ḑi în timpŭ de 6—8 ḑile, până când funia buricului cade. După ce funia buricului a căḑutŭ, trebue pusă numai o mică cârpă curată pe buricŭ.

Imbrăcămintea copilului trebue sĕ fiă câtŭ se póte de simplă şi uşóră şi a-lŭ pune în scutece curate şi calde fără a-lŭ înfăşa, căcĭ înfăşatulŭ este fórte vatĕmătorŭ pentru copilŭ, împedecându i desvoltarea şi slăbindu-i puterea muschilorŭ.

Copilulŭ trebue sĕ-şĭ aibă patulŭ sĕu separatŭ, aşeḑatŭ aprópe de mamă şi feritŭ de orĭ-ce curentŭ, de căldura sobei (cuptorului) şi de lumina prea tare. Este fórte vătĕmătorŭ de a culca copilulŭ cu persóne bolnăviciόse séu bĕtrâne. Obiceiulŭ de a legăna copilulŭ este fórte rĕu şi trebue dela începutŭ deprinsŭ fără a-lŭ legăna.

Curăţenia este una dintre cele mai marĭ trebuinţe pentru buna desvoltare a copilului nou născutŭ; de aceea trebue a se ţiné copilulŭ pe câtŭ se póte de curatŭ; atâtŭ corpulŭ, câtŭ şi rufele şi aşternutulŭ. Aerulŭ din camera, unde şede copilulŭ, trebue curăţitŭ în fiă-care ḑi, lăsându-se ferestrile deschise, în care timpŭ copilulŭ trebue dusŭ în altă cameră.

Copilulŭ trebue scăldatŭ în fiăcare ḑi în luna întêia, pe urmă se póte scălda la două ḑile odată în apă căldicică, ţinêndŭ copilulŭ în scaldă 5—8 minute.

Rufele asemenea trebuescŭ des schimbate, mai cu sémă când ele suntŭ ude de urină (udŭ) şi altele.

Capulŭ copilului cere o îngrijire deosebită, cu atâtŭ mai multŭ pentru cei ce au nisce cojĭ pe capŭ, care în poporŭ se numesce spurcatŭ; trebue spălatŭ bine capulŭ şi unsŭ uşorŭ cu untŭ de lemnŭ curatŭ séu cu untŭ próspetŭ nesăratŭ.

Indată după baia ce i-se face copilului întêi după nascere, trebue a-i şterge gura cu unŭ petecŭ curatŭ; acésta trebue sĕ se facă şi în urmă, după fiă-care sugere, séu décă nu după tóte sugerile, celŭ puţinŭ diminéţa şi séra.

In urmă trebue culcatŭ copilulŭ în patŭ pe partea dréptă, dér nicĭ odată sĕ nu se culce cu faţa în susŭ.

La 6 séu 8 óre după nascere şi după ce s'a terminatŭ atâtŭ îngrijirea pruncului, câtŭ şi a mamei, sĕ se pună copilulŭ la sînulŭ mamei, ca sĕ sugă primulŭ lapte, care se numesce colastru şi este unŭ bunŭ purgativŭ (care face eşirea afară) pentru copilŭ, încâtŭ copilulŭ după câte-va óre scóte afară celŭ dintêiu meconiu. Décă însĕ meconiulŭ întârḑie de a eşi după cum se întêmplă de multe-orĭ, atuncĭ sĕ i-se dea copilului o linguriţă de siropŭ de reum (reventŭ), séu câteva linguriţe de apă îndulcită cu zachărŭ.

(*„Fóia Diecesană“*)

Dr Em. Elefterescu.

Pentru copii.

Ursulŭ şi albinele.

1. Ursulŭ vine mormăindŭ
Albiniţelorŭ cerêndŭ,
Sĕ-i dea mierea, c'aşa vrea,
Sĕ se sature cu ea.
— „Ba noi nu, mĕ, nu ţi omŭ da,
„Că tu n'ai muncitŭ la ea!“
(Bis.)

2. — „Ce-aţĭ ḑisŭ? — *plĕvă de nimică!*
„Eu sunt mare, sunt voinicŭ!“
Răcnì ursulŭ îngâmfatŭ
Şi-'n stupŭ colţii şi-a'mplântatŭ!
Aoleo, mĕ! — ce-ai făcutŭ?
Vai de capulŭ tĕu celŭ slutŭ!
(Bis.)

3. Albinuţele îndrăcite
Cu-alorŭ ţepe otrăvite
Dau năval'asupra lui
Şi-'lŭ împungŭ, de-'lŭ facŭ cuciu!
Nu te da, mĕ, eştĭ voinicŭ;
Ele-sŭ micĭ şi *de nimicŭ!*
(Bis.)

4. — „Ba suntŭ marĭ dracĭ, [m'ardŭ amarŭ —
„Parcă m'am vîrîtŭ în jarŭ!“
Oftă ursulŭ, vai de elŭ!
Şi-a fugitŭ, ca unŭ mişelŭ!
Nu fugi mĕ, eştĭ voinicŭ —
Sfarmă *plĕva de nimicŭ!* (Bis.)

G. C. B.

Din serile de érnă.

Ghicituri*)

Am o târlă de gâsce; cea dinainte cu două înapoi; cea dinapoi — cu două înainte; cea din mijlocŭ — una înainte, una înapoi. Câte gâşce amŭ?

(Trei.)

*

La tótă casa — fune trasă.

(Calea.)

*

Găină créţă
La domnĭ pe mésă.

(Strugurii.)

*

Susŭ batŭ dobele
Josŭ cadŭ negurile.

(Sita şi făina.)

*

Botă tărcată
In câmpŭ aruncată.

(Şerpele.)

*

In tótă casa muiere grósă.

(Cuptorulŭ.)

*

Ce móre în carne.

(Ferulŭ celŭ arsŭ.)

*

Ciumeliga liga
Ea îţi légă limba

(Mórtea.)

*

Am o poiată cu şepte iepe surepe; una-i cu códă, celelalte tóte-sŭ curte

(Cuptorulŭ, piţele şi lopata.)

*

Calulŭ pe óiă, oia pe lemnŭ, — lemnulŭ sbiară, óia cântă, calulŭ tace.

(Arculŭ, strunа şi ceterа.)

*

Am o poiată, — în ea unŭ taurŭ vênetŭ, trupulŭ încape pe uşă, córnele ba.

(Şredelulŭ.)

*

Strîgă Barna dela munte,
Sĕ se strîngă boii 'n curte.

(Clopotulŭ.)

*

Inaltŭ ca casa, verde ca mĕtasa; în tótă crénga ou, în totŭ oulŭ puiu.

(Nuculŭ şi nuca.)

Auḑite în *Betfia.*

Koevari.

*) Inaintea a tótă ghîcitura se ḑice: „ghîcĭ ghîcitórea mea“, orĭ: ciumelei ce-i?“

MULTE ŞI DE TOATE.

Canibalĭ civilisaţĭ.

La 10 Iulie n. c. a prinsŭ poliţia din Salinasŭ (unŭ oraşŭ în Brasilia) o bandă de ucigaşĭ, carĭ se hrăneau cu carne de omŭ. Capulŭ bandei acestorŭ felŭ de canibalĭ civilisaţĭ se numesce Vierra. Redactorulŭ ḑiarului „Cida de Leopoldina“ ce apare în Salinas, a întratŭ în închisóre la Vierra, cu care a avutŭ o conversaţiune de următorulŭ cuprinsŭ:

— „Adevĕratŭ este, că d-vóstrĕ vĕ hrăniţĭ cu carne de omŭ?“ întrebà Redactorulŭ.

— „Se'nţelege, că-i adevĕratŭ! — rĕspunse Vierra cu sânge rece. „Butóiele pline cu carne de omŭ, sărată, pe carĭ le-au aflatŭ poliţiştii în pivniţa mea, potŭ sĕ te convingă despre acésta. Eu şi amicii mei Basilio şi Leandro, precum şi ceilalţĭ soţĭ ai mei, sĕptĕmânĭ întregĭ ne-amŭ hrănitŭ numai cu carne de omŭ.

— „Şi ce v'a îndemnatŭ sĕ faceţĭ acésta?“

— „Poftimŭ, lucru mare!.... Apoi amŭ făcut'o din simpla causă, că carnea de omŭ are unŭ gustŭ minunatŭ. Dealtmintrelea amiculŭ meu Leandro ne-a îndemnatŭ mai întêiu, ca sĕ mâncămŭ carne de omŭ. Intr'o ḑi elŭ ne-a învitat la prânḑŭ, pe care-lŭ gătise din cadavrulŭ unui copilŭ, ce-i murise. Mĭ-a fostŭ fóme şi am mâncatŭ. La câteva ḑile după aceea am tocatŭ în capŭ pe o femeiă bĕtrână, ce o aflasem durmindŭ la o margine a drumului. Acesta a fostŭ primulŭ omorŭ, ce l'am comisŭ cu scopulŭ de a mĕ hrăni cu carne de omŭ. La ospĕţulŭ datŭ din cadravrulŭ acestei femei am învitatŭ pe amicii mei Leandro, Basilio şi Pedrillo. Ceştĭ doi din urmă vaniră cu neveste cu totŭ şi astfeliu ne-amŭ ospĕtatŭ toţĭ împreună. Mai târḑiu am ucisŭ pe unŭ omŭ cu numele Simplisio şi curêndŭ după acésta am ucisŭ şi doi fii ai acestuia. Pe toţĭ i-amŭ consumatŭ. După acésta însĕ veniră vremurĭ grele peste noi, de óre ce fù alarmată poliţia. In strîmtórea acésta amŭ fostŭ siliţĭ se tăiămŭ pe nevasta lui Basilio şi după ce amŭ mâncat'o şi pe acésta, venì rĕndulŭ la Basilio pe care încă l'amŭ ucisŭ. Din acesta însĕ abia amŭ mâncatŭ jumĕtate în tovărăşiă cu Leandro, când étă că dete poliţia peste noi şi ne curmà traiulŭ celŭ bunŭ.“

Istorisirea acésta îngrozitóre conţine purulŭ adevĕrŭ deórece în faptă tocmai aşa s'a întêmplat, că poliţiştii deteră peste înfricoşaţii canibalĭ tocmai în momentulŭ, când aceştia mâncau din carnea lui Basilio. Partea, ce nu era încă mâncată, o aflară sărată, tăiată în bucăţĭ şi aşeḑată într'unŭ butoiu. Vierra, acestŭ înfricoşatŭ monstru omenescŭ, spuse încă şi aceea, că ei mâncară carnea de omŭ fértă, friptă, crudă, sărată şi pipărată, fără sĕ le fi fostŭ câtŭ de puţinŭ gréţă. Pentru faptele lorŭ, canibalii nu arată nicĭ celŭ mai micŭ semnŭ de părere de rĕu. Se pare, că hrănirea cu carne de omŭ a stînsŭ din ei totŭ simţulŭ omenescŭ.

*

Nenorocirĭ pe căile ferate.

Firulŭ telegraficŭ ne aducŭ scirĭ acuşĭ dintr'o parte, acuşĭ dintr'alta despre nenorocirĭ întêmplate pe căile ferate. Aceste nenorocirĭ însĕ suntŭ cu multŭ mai puţine la numĕrŭ, ca nenorocirile, ce se ivescŭ pe alte căi, de pildă cu trăsura pe drumurĭ séu cu corăbiile pe mare. Décă ni-se parŭ cele dintêiu mai dese, vine de acolo, că firulŭ telegraficŭ numai decâtŭ le vestesce în tótă lumea, pe când nenorocirile ivite pe căile din urmă nu se facŭ cunoscute, decâtŭ numai în cercurĭ mai înguste şi de obicei numai persónelorŭ interesate. După datele statistice s'a constatatŭ, că la unŭ milionŭ de călĕtorĭ, carĭ în urma nenorocirilorŭ întêmplate pe căile ferate şĭ-au perdutŭ viéţa, orĭ s'au rănitŭ, se vinŭ pe anŭ: în Anglia 8·1 procente, Francia 15·8, Germania 12·2 Rusia 29·2 Austro-Ungaria 13·5, Italia 28·4, Spania 14·4, Olanda 4·4, Belgia 11·7, Şvedia şi Norvegia 5, Helveţia 5·4 şi România 1·5 procente. Cele mai multe nenorocirĭ însĕ se întêmplă în America, unde numĕrulŭ morţilorŭ face 47·1 procente faţă cu 10·8 procente întêmplate în Europa. Resultă din aceste date, că cifra nenorocirilorŭ întêmplate pe căile ferate nu e nicĭ decâtŭ aşa de mare, cum ni-s'ar păré după cele ce cetimŭ în Gazete, şi e mai pe susŭ de orĭ ce îndoélă, că cifra celorŭ morţĭ în urma nenorocirilorŭ de pe alte căi, e relativŭ cu multŭ mai însemnată ca cea a nenorocirilorŭ întêmplate pe căile ferate.

*

Femeile în Anglia.

Ultima numĕrare a populaţiei din Anglia a datŭ între altele, şi un resultatŭ uimitorŭ: în Anglia întrégă numĕrulŭ femeilorŭ întrece pe alŭ bărbaţilorŭ cu mai bine de unŭ milionŭ. In Anglia

monogamia fiindŭ, după cumŭ să scie, impuse de legile morale şi civile, este dér evidentŭ, că unŭ milionŭ de femei suntŭ espuse, după natura chiar a lucrurilorŭ a rĕmânĕ nemăritate, presupunĕndŭ chiar că toţĭ bărbaţii şĭ-arŭ pleca gâtulŭ în jugulŭ căsătoriei.

După *Daily Telegraph* acestŭ fenomenŭ curiosŭ n'ar fi însĕ nicĭ-decumŭ o abatere a naturei care obicĭnueşce şi în Anglia ca şi pretutindenea a fabrica camŭ de o potrivă bărbaţĭ şi femei. Causa escedentului de femei ar fi emigrările colosale ale bărbaţilorŭ din Anglia. Şi în adevĕrŭ, cine nu scie că, pe cândŭ atâtea sĕrmane femei aşteptă înzădarŭ în Anglia unŭ mântuitorŭ, suntŭ alte părţĭ de pămentŭ în carĭ raportulŭ e întorsŭ, în carĭ e fórte greŭ pentru bărbaţĭ să-şĭ găsescă neveste. De altfelŭ şi în Anglia femeia, fiindŭ pusă în aşa mare parte în imposibilitate de a să mărita, şi-a deschisŭ în anii din urmă totŭ mai multe câmpurĭ de activitate independentă, aşa că, din acestŭ punctŭ de vedere, ea nu suferă; magaziile suntŭ pline de vândĕtóre, multe femei aŭ prăvăliile lorŭ ér prin fabricĭ femeia a începutŭ să devie unŭ concurentŭ seriosŭ alŭ bărbatuluĭ.

*

Cele mai mai vechĭ urme în istoriă despre banii aurŭ şi argintŭ.

Cele mai vechĭ urme istorice despre întrebuinţarea banilorŭ de aurŭ şi de argintŭ între popórele cele mai culte ale lumei, ne dă codicele indianŭ aşanumitŭ „Manu", care datéză dintre anii 1600—1300 înainte de Christosŭ. După acéstă carte a legilorŭ — cum constată M. E. Bournov — valórea aurului în raportŭ cu a argintului a fostŭ stabilită prin lege, aşa cum se repórtă $2^1/_2$ la 1. După Hubner, în China să se fi bătutŭ banĭ de argint înainte de Christosŭ cu 1120 de anĭ când s'au adus şi legĭ, prin carĭ se dispunea, ca din o uncĭă de argintŭ să se bată 24 de banĭ rotundĭ. La Romanĭ încă pe timpulŭ lui Servius-Tullius se aflau banĭ bătuţĭ din metale nobile. In Bibliă şi în Homerŭ suntŭ mai multe date despre întrebuinţarea banilorŭ; aşa de pildă Abimelih a datŭ Sarei o miiă de banĭ de argintŭ. Avraamŭ a datŭ 40 de sacĭ de banĭ de argintŭ pentru pămentulŭ Ebronului. Cumcă Iudeii aveau mulţime mare de banĭ de aurŭ şi argintŭ, ne dovedescŭ mai multe pasage din Sta Scriptură.

Astfelŭ între altele, în Cartea Regilorŭ (Cartea întéiu, c. X, v. 16, 17, 18, 21, 22, 25, 29) se face amintire despre 200 de scuturĭ de aurŭ, pentru a căror construire trebuia la câte unŭ scutŭ 500 de piese de aurŭ, şi despre alte 300 de scuturĭ, dintre carĭ celŭ mai micŭ a trasŭ trei fonţĭ de aurŭ în cumpĕnă. Bernardakis — după fóia „Journal des Economistes" — a constatatŭ valórea acestorŭ 300 de scuturĭ la 212 milióne de francĭ. Din Homer putemŭ cita nenumĕrate locurĭ, unde se face amintire despre întrebuinţarea banilorŭ de aurŭ şi argint. Aşa de pildă, voindŭ Agamemnonŭ sĕ îmblândéscă mânia lui Achile, l'a îmbiatŭ cu nenumĕrate darurĭ, între altele şi cu 10 talanţĭ de aurŭ (Iliada IX 5). Priamŭ, ca sĕ rĕscumpere corpulŭ lui Hectorŭ, a dăruitŭ lui Achile între alte darurĭ şi 10 talanţĭ de aurŭ (Iliada XXIV 7). De aci vedemŭ aşadéră, că întrebuinţarea banilorŭ îşĭ află originea în cele mai vechĭ timpurĭ istorice.

Scirĭ comerciale.

B.-Pesta. 1 Augustŭ. Negoţulŭ de producte totŭ liniştitŭ, ca şi sĕptĕmâna trecută. Căutare fórte rĕstrinsă. Mişcarea în manufacturĭ încă a datŭ înderĕptŭ. Interesele $3^7/_8$%.

Cereale. Pe pieţele esterne tendinţa la începutŭ fermă, preţurile se urcară, cătră sfîrşitulŭ sĕptĕmânei însĕ, ér au datŭ înderĕtŭ. Aicĭ pe piĕţă, mişcarea în grâu n'a putută lua estensiune mai mare din causă, că morile s'au ţinutŭ reservate. Circulaţia de sĕptĕmână cam 80,000 m. metr. — Sĕcara au avutŭ căutare mai bună. Mişcarea 20,000 m. metr. — Orzulŭ vechiu au avutŭ bună trecere, îndată ce s'a constatatŭ din cantitatea orzului nou, că acesta în tótă privinţa este mai slabŭ ca celŭ din anulŭ trecutŭ. — Ovĕsŭ vechiu s'a oferitŭ puţinŭ, celŭ nou încă nu s'a adusŭ în tĕrgŭ.

Victuale. Ouĕ, cumpĕrătorĭ puţinĭ, de aceea tendinţa neschimbată. La 1 fl. 50—51 bucăţĭ. Lada 27.50—28 fl. de 1440 bucăţĭ.

Galiţe. Gâsce grase 4.50—5 fl., celelalte 2.40—2.60 fl., găinĭ 1—1.30 fl., pui 60—1 fl., raţe 1.20—1.60 fl., curcĭ 3.50—4.50 fl., tóte cu părechia — Untŭ 60—70 fl., de mésă 80—90 fl. suta de chilogr.

Păstăióse. Fasolea 7.50 fl. — mazĕrea 11 fl., 11.50 fl. — lintea 8 fl.

Pei. Sĕptĕmâna trecută s'au vêndutŭ numai pei de mielŭ de bănatŭ 3000, cu 78—110 fl., pr. 102 bucăţĭ.

Pei uscate au avutŭ bună căutare. Notéză: boi grei prima 75—80 fl., de mijlocŭ 70—72 fl., vacĭ grele 72—74 fl., uşóre 76—80 fl., pitlingĭ 85—90 fl., Kneip 112—115 florinĭ suta de chilogreme.

Tragerĭ la sorţĭ.

Losurĭ de stată dela 1860, 1 Aug. Ser. 125 180 421 487 559 675 734 769 1104 1210 1245 1324 1525 1613 2082 2484 2550 2595 2727 2884 2914 2981 3085 3143 3187 3356 3509 3733 3854 4025 4146 4190 4487 4588 4698 4724 5176 5273 5327 5344 5590 5727 5739 5885 6078 6114 6366 6436 6563 6811 6817 7186 7337 7490 7514 7551 7572 7598 7869 7884 8025 8069 8135 8144 8516 8541 8549 8553 8612 8676 8817 8842 8886 8900 8960 8984 8163 9236 9343 9395 9440 9460 9558 9787 9889 10175 10216 10391 10469 10506 10611 10791 10897 11059 12521 12800 12966 13066 13075 13623 13861 13869 13962 14220 14351 14408 14474 14981 15172 15335 15481 15518 15569 15662 15673 15953 16048 16205 16371 16558 16745 16768 16822 16843 16876 16917 17063 17300 17395 17640 17650 17780 17972 18053 18073 18285 18404 18421 18473 18484 18595 18781 18884 18899 19078 19103 19126 19442 19645 19765 19833 19872 19881 19891 19931. Numerii de câştigŭ se vorŭ trage la sorţĭ în 2 Noemvre.

Călendarulŭ sĕptĕmânei.

Iulie are 31 ¢ile. Cuptorŭ.

1891 Ţilele sĕptĕm.	Călendarulŭ Iulianŭ	Călend. Gregorian	Sórele rĕsare	Sórele apune
Dum.	28 Ap. Proch. şi Nican	9 Romanus	4. 48	7. 21
Lunĭ,	29 Mart. Calinic	10 Laurentiu	4. 50	7. 19
Marţĭ,	30 Ap. Sila şi Silvan	11 Tiburtus	4. 51	7. 17
Mercurĭ,	31 S. Eudochim	12 Clara	4. 53	7. 16
Joi,	1 † So.s.cruci şi S. Macov	13 Hippolit	4. 54	7. 14
Vinerĭ,	2 Ad. Mosc. St. Stefan	14 Eurebiu	4. 55	7. 13
Sâmb.	3 Par. Isachie	15 (†) Ad. Mariei	4. 56	7. 11

Cursulŭ pieţeĭ Braşovŭ.

din 8 Augustŭ st. n. 1891

		Cump.	Vênd.
Bancnote românescĭ		9.33	9.37
Argintŭ românescŭ		9 27	9.32
Napoleon-d'orĭ		9.33	9.37
Lire turcescĭ		10.48	10.53
Imperialĭ		9.46	9 51
Galbinĭ		5.40	5.45
Scris. fonc. „Albina"	6%	101.—	—.—
„ „	5%	99.50	100.—
Ruble rusescĭ		123.—	124.—
Mărcĭ germane		57.50	57.90

Discontulŭ 6—8% pe anŭ.

Bursa de mărfurĭ din Budapesta dela 5 Aug. n. 1891

Sĕminţe	Cualitatea per Hect.	Preţulŭ per 100 chilogr. dela	pănă
Grâu Bănăţenescŭ	80	—.—	—.—
Grâu dela Tisa	80	10.70	10.85
Grâu de Pesta	80	10.65	10.80
Grâu de Alba-regala	80	10.70	10.85
Grâu de Bácska	80	10.70	10.85
Grâu ung. de nordŭ	80	—.—	—.—

Sĕminţe vechĭ orĭ nouĕ	soiulŭ	Calitatea per Hect.	Preţulŭ per 100 chilgr. dela	pănă
Sĕcară		70—72	8.65	8.35
Orzŭ	nutreţŭ	60.—	6.—	6·40
Orzŭ	de vinars	62.—	.—	.—
Orzŭ	de bere	64.—	.—	.—
Ovĕsŭ		39.41	6.—	6.40
Cucuruzŭ	bănăţ.	75	5.70	5.75
Cucuruzŭ	altŭ soiu	78	5.60	5.65
Cucuruzŭ	„	—	.—	.—
Hirişcă	„	—	7.40	7.70

Preţulŭ pe 100 chilograme.

Producte div.	Soiulŭ	Cursulŭ dela	pănă
Sem. de trif.	Luţernă ungur.	—.—	—.—
—	francesă	—.—	—.—
—		—.—	—.—
„	roşiă		
Oleu de rap.	rafinatŭ duplu	37.—	38.—
Oleu de in		5.65	5 75
Uns. de porc	dela Pesta	52.—	52.50
„	dela ţĕră	—.—	—.—
Slănină	svĕntată	44.50	45.—
„	afumată	50.—	50.50
Sĕu		37.	38.—
Prune	din Bosnia în buţĭ		
„	din Serbia în sacĭ		
Lictarŭ	slavonŭ nou	21.—	22.—
„	bănăţenescŭ		
Nucĭ	din Ungaria		
Gogoşĭ	unguresci		
„	sĕrbescĭ		
Miere	brută	—.—	—.—
„	galbină strecurată	—.—	—.—
Ceară	de Rosenau	137.	138.
Spirtŭ	brută	17.—	17.50
„	Drojdiuţe de spirt	18.50	19.—

Bursa din Bucurescĭ din 5 Aug.

Valorĭ	%	se cump
Rentă română perpetuă 1875	5%	100.—
Renta română amortisabilă	5%	99.7/8
dtto	4%	84.—
Renta rom. (rurale convertite)	6%	101.—
Oblig. de stată C. F. Române	6%	—.—
idem idem	4%	—.—
Imprumutulŭ Openheim 1866	8%	—.—
Imprumutulŭ Oraş. Bucurescĭ	5%	—.—
idem idem din 1884	5%	94.—
idem idem din 1890	5%	95.1/4
Impr. or. B. cu prime Loz. fr. 20	—	—.—
Credit fonciarŭ rurală	7%	—.—
idem idem	5%	97.3/4
Credit Fonc. Urb. din Bucurescĭ	7%	102.—
idem idem	6%	101.—
idem idem	5%	94.—
Credit Fonc. Urban din Iaşĭ	5%	84.—
Oblig. Casei Pensiunilor fr. 300	10 fr	276.—
	V. N.	
Banca Naţion. ult. div. 83.—	500	1540.—
Dacia-România ult. div. 30 lei	200	385.—
Naţionala de asig. ult. div. 32 lei	200	—.—
Banca Rom. ult. div. fr. 15.—	500	—.—
Soc. Rom. de Constr. ult. div.5 l.	250	—.—
Soc. Bazalt. Artif. ult. div. lei 30	250	—.—
Soc. Rom. de Hârtie ult. —	100	—.—
Soc. de Reas. ult. div. 15 l. aur	200	—.—
Societ. de Constr. ult. div.	—	—.—
Societ. de Hârtie ult. div.	—	—.—
Agio în Bursă	—	—.—
Rubla de hârtie	—	
Banca Naţion. a României	—	
Scompt.	5%	
Avansurĭ pe efecte	6%	
vansurĭ pe Lingourĭ	6%	

Cursulŭ la bursa din Viena.

din 7 Augustŭ a. c. 1891

Renta de aurŭ 4%	104 45
Renta de hârtiă 5%	101 90
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare aurŭ	116.70
dto argintŭ	99.60
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare [2-a emisiune]	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare [1-ma emisiune]	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune)	113 —
Bonurĭ rurale ungare	91 50
Bonurĭ croato-slavone	104.75
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	140.90
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ	—.—
Losurile pentru regularea Tisei şi Seghedinului	131 25
Renta de argintŭ austriacă	91.40
Renta de hârtiă austriacă	92.25
Renta de aurŭ austriacă	118 80
Losurĭ din 1860	137.40
Acţiunile băncei austro-ungare	1028.—
Acţiunile băncei de creditŭ ungar.	335.75
Acţiunile băncei de creditŭ austr	291.40
Galbenĭ împĕrătescĭ	5.57
Napoleon-d'orĭ	9.38
Mărcĭ 100 împ. germane	57.92½
Londra 10 Livres sterlinge	117 90

Proprietarŭ:
Dr. Aurelŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ interimalŭ
Gregoriu Maiorŭ.

Mersulŭ trenurilorŭ

pe liniile orientale ale căii ferate de statŭ r. u. valabilŭ din 20 Iulie 1891.

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de persón.	Trenŭ accelerată	Trenŭ de persón.	Trenŭ accelerată
Viena	10.50	8.—		3.25
Budapesta	8.30	1.50	5.50	9.15
Szolnok	11.38	3.57	9 22	11.19
P. Ladány	2.12	5.51	11.53	12.57
Oradea mare	3 53	7.06	1 50	2.12
	4.—	7.13	2.24	2.19
Mezö-Telegd	4.39	7.43	3 03	2.49
Rév	5 22	8.18	3.46	3.26
Bratca	5.45		3.57	
Bucia	6.05	8.51	4.29	
Ciucia	6.31	9 07	4.55	4 21
Huedin	7.12	9.37	5.34	4.55
Stana	7 29		5 51	
Aghiriș	7.49		6 12	
Ghirbău	8 01		6.25	
Nădĕșel	8.14		6.39	5.47
Clușiu	8 29	10.37	6.56	6.—
	8.46	11 10	8 20	6.18
Apahida	9.03	11.28	8 45	6.34
Ghiriș	10.12	12 38	10.21	7.34
Cucerdea	10 37	1.14	11.09	7.57
Uióra	10.56	1.21	11.17	
Vințul de sus	11.04	1.29	11.26	
Aiudŭ	11.28	1.54	11.54	8.22
Teiușŭ	11.45	2.13	12.18	8.38
	12.13		12 58	8.43
Crăciunelŭ	12.44		1.34	
Blașiu	12.59		1.51	9.14
Micăsasa	1.35		2.29	
Copșa mică	1.51		2 48	9 48
	2.12		3.03	9.50
Mediașŭ	2.31		3.26	10.06
Elisabetopole	3.04		4.07	10 28
Sighișóra	3 46		4.49	11.04
Hașfalău	4.04		5.35	11.19
Homorodŭ	5.26		7 23	12.27
Augustinŭ	6.10		8.09	12.58
Apața	6.41		8.43	1.15
Feldióra	7 17		9 18	1.35
Brașovŭ	8.—	Tren de persóne	10.05	2.09
		12.20		2.19
Timișŭ		1 41		3.01
Predealŭ		2.26		3.31
Bucurescĭ		8.50		9.30

Predealŭ—Budapesta

	Trenŭ accelerată	Trenŭ de persón.	Trenŭ accelerată	Trenŭ de persón.
Bucurescĭ	7.35		8.50	
Predealŭ	1.12		5.16	
Timișŭ	1.42		5.57	
Brașovŭ	2.18	4.20	6 58	
	2.48	5.07		7.23
Feldióra	3.19	5.42		8.03
Apața	3.40	6.09		8.37
Augustinŭ	3.56	6.55		9.04
Homorodŭ	4.29	8.23		9.46
Hașfalău	5.34	8.53		11.03
Sighișóra	5.54	9.31		11.29
Elisabetopole	6.21	10.09		12.06
Mediașŭ	6.42	10.31		12.37
Copșa mică	6 55	10.47		12.53
	6.57	11.06		1.18
Micăsasa		11.42		1.39
Blașiu	7.31	11.57		2.13
Crăciunelŭ		12.28		2.27
Teiușŭ	8.—	1.08	1.25	2.49
	8.07	1.35	1.50	3.47
Aiudŭ	8.24	2.05	2.12	4.07
Vințul de sus		2.13	2.19	4.28
Uióra		2.31	2.39	2.34
Cucerdea	8.54	3.18	3.15	4.52
Ghirișŭ	9.23	4.45	4.32	5.26
Apahida		5.14		6.34
Clușiu	10.45	6.08	4 53	6.52
	11.01	6.29	5.30	7.40
Nădășelŭ		6.47	5.47	8.—
Ghîrbău				8.15
Aghireșŭ		7.02	6 11	8.29
Stana	12.17	7.28		8.53
B. Huiedin	12.47	7.47	6.43	9.12
Ciucia		8.25	7.12	9.51
Bucia		8.51		10.06
Bratca	1.26	9:10	7.51	10.23
Rév		9.30		10.42
Mezö-Telegd	1.52	10.07	8.17	11.17
Oradea mare	2.18	10.44	8.42	11.51
	2.25	11.04	8.47	12.09
P. Ladány	3.46	1.16	10.09	2.24
Szolnok	5.26	3.31	11.51	4.47
Budapesta	7.30	6.35	1.55	8.40
Viena	1.40	1 40	7.20	6.05

B.-Pesta-Aradŭ-Teiuș

	Trenŭ de persón.	Trenŭ accelerată	Trenŭ de persón.
Viena	10.50	8.—	3.25
Budapesta	8.15	1.50	9.50
Szolnok	11.14	3.57	1.05
Aradŭ	3.45	6.52	5.24
	4.30	T. d. per. 2.20	5.46
Glogovațŭ	4.42	2.34	5.57
Gyorok	5.03	3.05	6.19
Paulișŭ	5.14	3.23	6.30
Radna Lipova	5.32	3.39	6.48
Conop	5.56		7.12
Bĕrzava	6.12		7.27
Soborșinŭ	6.58		8.07
Zamŭ	7.26		8.33
Gurasada	7.52		8.57
Ilia	8.08		9.13
Branicica	8.26		9.29
Deva	8.52		9.53
Simeria (Piski)	9.50		10 19
Orăștia	10.16		10.50
Șibotŭ	10.36		11.16
Vinț. de josŭ	11.—		11.44
Alba-Iulia	11.26		12.06
Teiușŭ	11.53		12.38

Teiuș-Aradŭ-B.-Pesta

	Trenŭ de persón.	Trenŭ accelerată	Trenŭ de persón.
Teiușŭ	3.09		1.39
Alba Iulia	3.50		2.19
Vinț. de josŭ	4.09		2.36
Șibotŭ	4.52		3.03
Orăștia	4.55		3.30
Simeria (Piski)	5.23		4 17
Deva	5.59		4.33
Branicica	6.24		4.55
Ilia	6.49		5.17
Gurasada	7.—		5.28
Zamŭ	7.28		5.53
Soborșinŭ	8.03		6.24
Bĕrzava	8.54		7.02
Conopŭ	9.10		7.17
Radna Lipova	9.44	5.14	7.46
Paulișŭ	9.58	6 01	7.57
Gyorok	10.11	6.20	8 08
Glogovațŭ	10.34	6.49	8.30
Aradŭ	10.46		8.40
	11.18	8.24	9.05
Szolnok	4.15	11.51	2.21
Budapesta	7.20	1 55	5.50
Viena	6.05	7.20	1.40

Simeria (Piski) Petroșenĭ

Simeria	6.—	10.35	4.22
Streiu	6.35	11.26	4.58
Hațegŭ	7.21	12.23	5.42
Pui	8.06	12.—	6.36
Crivadia	8.47	2.23	7.24
Banița	9.21	3.19	8.04
Petroșenĭ	9.45	4.—	8.36

Petroșenĭ-Simeria (Piski)

Petroșenĭ	6.—	10.50	6.20
Banița	6.41	11.40	6.54
Crivadia	7.19	12.19	7.20
Pui	7.57	1.05	7.51
Hațegŭ	8.36	1.54	8.25
Streiu	9.18	2.49	9.01
Simeria	9.52	3.27	9.35

Aradŭ—Timișóra

Aradŭ	6.15	11.30	7.15
Vinga	7.32	12.47	8.04
Timișóra	8.42	2.04	8.57

Timișóra—Aradŭ

Timișóra	6.20	1.11	5.05
Vinga	7.21	2.46	6.40
Aradŭ	8.03	3.50	7.50

Ghirișŭ—Turda

Ghirișŭ	7.48	10.35	3.40	10.20
Turda	8.08	10.55	4.—	10.44

Turda—Ghirișŭ

Turda	4.50	9.30	2.30	8.50
Ghirișŭ	5.10	9.50	2.50	9.10

Sighișóra—Odorheiu

Sighișóra	4.30	11.25
Odorheiu	7.21	2.11

Odorheiu—Sighișóra

Odorheiu	8 15	3.15
Sighișóra	10.52	6.10

Careii-marĭ—Zelău

Careii-marĭ	5.50
Zelău	11.—

Zelău—Careii-marĭ

Zelău	1.56
Careii-marĭ	6.48

Mureșŭ-Ludoșŭ—Bistrița

Murĕșŭ-Ludoșŭ	4.—
Țagu-Budatelicŭ	6 48
Bistrița	9.59

Bistrița—Mureșŭ-Ludoșŭ

Bistrița	1.16
Țagu-Budetelicŭ	4.15
Murĕșŭ-Ludoșŭ	7.21

Copșa-mică—Sibiiu

Copșa mică	3.—	10.47	7.10
Șeica-mare	3.31	11.27	7.43
Loamneș	4.15	12.08	8.27
Ocna	4.46	12.38	8.59
Sibiiu	5.10	1.—	9.23

Sibiiu—Copșa-mică

Sibiiu	7.35	4.34	10.17
Ocna	8 02	4.58	10 43
Loamneș	8.30	5.25	11.09
Șeica-mare	9 05	5.55	11.40
Copșa mică	9.34	6.20	12.05

Cucerdea-Oșorheiu-R.-săs.

Cucerdea	2.50	8.20	2.41
Ludoș	3 34	9.11	3.27
Oșorheiu	5.20	11.17	5.14
	5.35		5.36
Regh.-săs.	7.10		7.15

Regh.-săs.-Oșorh.-Cucerdea

Regh.-săs.		8.—	8.15
Oșorheiu		9.35	9.53
	5.21	5.54	10.20
Ludoș	6.58	7.41	12.06
Cucerdea	7.47	8.25	12.50

Simeria (Piski)—Hunedóra

Simeria (Piski)	10.50	4.40	9.16
Cerna	11.13	5.03	9.34
Hunedóra	11.48	5.38	9.58

Hunedóra—Simeria (Piski)

Hunedóra	4.46	2.32	7.22
Cerna	5.11	3 —	7.50
Simeria	5 28	3.20	8.10

Brașov—Zĕrnescĭ

Brașov	5.45	4.55
Zĕrnescĭ	7.26	6.36

Zĕrnescĭ—Brașov

Zĕrnescĭ	8.—	8.20
Brașov	8.24	9.44

Nota: Numerii încuadrațĭ cu linii gróse însemnéză órele de nópte.

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașovŭ.